

ROGATKA

GROCHOWSKA

CZASOPISMO ORGANIZACYJNO — KRAJOZNAWCZE
Oddziału PTTK Praga Południe im. Zygmunta Glogera

46

2012 • ROK XXVIII

ODDZIAŁ PTTK WARSZAWA PRAGA POŁUDNIE	1
Początki Oddziałowej Komisji Turystyki Pieszej przy Oddziale PTTK Warszawa Praga Południe	5
Oddziałowa Komisja Krajoznawcza	7
Trochę statystyki	8
Komisje działające w Oddziale	9
Imprezy organizowane przez Koła, Kluby	10
Bało sobie Koło nr 88	13
Górskie wyprawy naszych turystów	18
SKKT nr 5 "OBIEŻYŚWIATY"	22
SKKT nr 42	22
50 lat działalności SKKT-PTTK nr 6 przy ZSŁ (ob. ZS 37) ...	25
SKKT PTTK nr 24	28
Statystyki zweryfikowanych odznak przez Referat Weryfikacyjny OKTP	30
35 lat HKT "TREP" PTTK w statystyce	33
Moje turystyczne ponad 50 lat	35
CZAK 2011	29
<u>Nasz rekordzista</u>	
Odznaki turystyczne zdobyte przez Andrzeja Kowalskiego	44
<u>Regulaminy</u>	
* Nauczyciel Kraju Ojczystego	51
* Odznaka "Mały Powstaniec"	54
* 10 x SOLO 2012	55
* Wieczorna Gra na Orientację	56
<u>Z naszej dzielnicy</u>	
Jeszcze o placu Szembeka	57
Józef Poliński - patron parku na Grochowie	58
Życie na Saskiej Kępie	62
Klub Miłośników Pragi	III str. okładki

SPONSOREM NINIEJSZEGO NUMERU "Rogatki Grochowskiej
 jest
 Urząd Dzielnicy Praga Południe m.st. Warszawy

ODDZIAŁ PTTK WARSZAWA PRAGA POŁUDNIE

Założony: 18.IX.1972; adres: 04-386 Warszawa, ul. Paca 44

Zebranie założycielskie odbyło się w marcu 1972r. Obecni byli: Jan Balicki, Włodzimierz Balicki, Stanisław Gabryszewski, Wojciech Jankowski, Zbigniew Justowski, Barbara Konopka, Andrzej Kośnik oraz Bogdan Czarnecki (reprezentujący Okręg PTTK) i plk. Kazimierz Gierczak (prezes Zarządu Okręgu Warszawskiego).

ODDZIAŁ PTTK „Grochów” – zmiana nazwy w dniu 11.XII.1976r.

ODDZIAŁ PTTK Warszawa Praga Południe im. Zygmunta Glogera
nadanie Oddziałowi imienia patrona w dniu 11.V.1987

Zjazdy Oddziału i jego władze:

Data Zjazdu	Skład Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego
I Zjazd Założycielski 18.IX.1972	Zarząd: prezes – Aleksander Wereski, wiceprezesi: Jan Balicki i Zbigniew Justowski oraz powołany później Zbigniew Januszkiewicz (ds. Młodzieży) sekretarz – Barbara Konopka, skarbnik – Leokadia Kosińska, członkowie: Włodzimierz Balicki, Stanisław Gabryszewski (po rezygnacji zastąpił go Wiesław Michniak), Eugeniusz Skręciak i Tadeusz Sztanderski. Komisja Rewizyjna: przewodniczący – Andrzej Kośnik, członkowie: Jerzy Marciniak i Stanisław Polkowski. Sąd Koleżeński: przewodniczący – Wojciech Jagieliński, wiceprzewodniczący – Jan Witkowski, sekretarz – Henryk Szymankiewicz, członkowie: Jolanta Chojnacka i Janina Osowska.
II Zjazd Sprawozdawczy 14.V.1973	Omówiono trudności w działalności pierwszego Zarządu Oddziału: brak właściwego lokalu, brak pieniędzy i zbyt wąska kadra aktywu społecznego.
III Zjazd Sprawozdawczo- -Wyborczy 14.III.1974	Zarząd: prezes – Zbigniew Justowski (do czasu wyjazdu służbowego do Czechosłowacji), następnie Wiesław Michniak, wiceprezesi: Włodzimierz Balicki i Wiesław Michniak, sekretarz – Barbara Ciborek (następnie – Jan Balicki), skarbnik - Leokadia Kosińska, członkowie: Andrzej Balloun, Stefan Romanowski, Eugeniusz Skręciak, Marek Tworek, Aleksander Wereski i Ryszard Wieczorek. Komisja Rewizyjna: przewodniczący – Krzysztof Galubiński, członkowie: Mieczysław Bożym, Ryszard Kuźma, Henryk Szymankiewicz i Zygmunt Warzecha. Sąd Koleżeński: przewodnicząca – Izabela Horodecka, członkowie: Marek Ciborek, Lucyna Justowska, Ryszard Kopeć i Jerzy Marciniak.
IV Zjazd Sprawozdawczy 12.III.1975	Wyniku przyjęcia „wotum nieufności” dla Zarządu Oddziału podjęto uchwałę o zwołaniu V Zjazdu Sprawozdawczo-Wyborczego w możliwie najkrótszym terminie.

Data Zjazdu	Skład Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego
<p>V Zjazd Nadzwyczajny Sprawozdawczo- -Wyborczy</p> <p>11.IV.1975</p>	<p>Zarząd: prezes – Ludwik Dominiczak, wiceprezesi: Andrzej Kośnik i Eugeniusz Skręciak, sekretarz – Janusz Kumór, a od 13.XI.1975 Zdzisław Ochnio, skarbnik – Barbara Ciborek, członkowie Prezydium: Andrzej Balloun, Zdzisław Łabendowicz, Marek Tworek i Krzysztof Urbański, członkowie Zarządu: Stefan Kalinowski, Mirosław Kossakowski, Romuald Kuźma, Lech Musiał, Mieczysław Nowakowski i Jerzy Woźnicki.</p> <p>Komisja Rewizyjna: przewodniczący – Mieczysław Bożym, wiceprzewodniczący – Jan Braun, sekretarz Jerzy Dąbrowski, członkowie: Wojciech Gilewski i Adam Furtak.</p> <p>Sąd Koleżeński: przewodniczący – Marek Ciborek, sekretarz – Małgorzata Foryś, członkowie: Lucyna Justowska, Izabella Horodecka i Andrzej Pomianowski.</p>
<p>VI Zjazd Sprawozdawczo- -Wyborczy</p> <p>11.XII.1976</p>	<p>Zarząd: prezes – Ludwik Dominiczak (do 14.I.1978r.) a od 15.III.1978r. Bolesław Mikłaszewicz, wiceprezesi: Marian Gmurek (do 11.I.1978r., zastąpił go Tomasz Komacki) i Andrzej Kośnik, sekretarz – Zdzisław Ochnio, skarbnik – Zbigniew Fronczak, członkowie Prezydium : Włodzimierz Balicki i Wiesław Nawrocki (do 23.XI.1977r.), członkowie Zarządu: Danuta Gryca, Stefan Kalinowski, Ryszard Kopeć, Mirosław Kossakowski, Tasos Kujcys (do 13.IV.1978r.), Wiesław Michniak (do 29.XI.1978r.), Leszek Musiał i Barbara Tomaszewska (do 23.XI.1977r.). W marcu 1978r. do Zarządu zostali dokooptowani: Zbigniew Justowski i Bolesław Mikłaszewicz.</p> <p>Komisja Rewizyjna: przewodniczący – Mieczysław Bożym, wiceprzewodniczący – Onufry Błachuta, sekretarz – Renata Werpachowska, członkowie: Felicja Kozub i Paula Przeniosło (zastąpiła ją Lucyna Justowska).</p>
<p>VII Zjazd Sprawozdawczy 31.III.1979</p>	<p>Podsumowano dorobek Oddziału, rozliczono wykonanie uchwał i wytyczono kierunki rozwoju na następne lata kadencji. Z Zarządu odeszli: Danuta Gryca i Mirosław Kossakowski. Nastąpiły również zmiany w Komisji Rewizyjnej: na miejsce Renaty Werpachowskiej i Felicji Kozub weszli – Henryk Broszkiewicz i Marian Stosio.</p>
<p>VIII Zjazd Sprawozdawczo- -Wyborczy</p> <p>21.II.1981</p>	<p>Zarząd: prezes – Tomasz Komacki, wiceprezesi: Włodzimierz Balicki i Andrzej Kośnik, sekretarz – Bogumiła Ozdowska (po rezygnacji zastąpił ją od 16.XII.1982r. Marek Purwin), skarbnik – Marianna Kozak (zmarła w 1984r), członkowie Prezydium: Maciej Boglewski i Andrzej Krochmal, członkowie Zarządu: Krzysztof Brzozowski, Danuta Gryszkiewicz, Grażyna Kozińska, Leszek Musiał, Wanda Napiórkowska, Danuta Rosner, Jeremi Sieciński i Tomasz Trojanowski. Do Zarządu dokooptowano: w 1983r. Małgorzatę Buszkiewicz, a w lutym 1984r. – Mieczysława Jarzynę.</p> <p>Komisja Rewizyjna: przewodniczący – Onufry Błachuta, wiceprzewodniczący – Mieczysław Bożym, sekretarz – Lucyna Justowska, członkowie: Wiesław Michniak i Maria Obrocka.</p>

Data Zjazdu	Skład Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego
<p>IX Zjazd Sprawozdawczo- -Wyborczy</p> <p>8.XII.1984</p>	<p>Zarząd: prezes – Tomasz Komacki, wiceprezes – Marek Purwin oraz od 17.XII.1984r.: Włodzimierz Balicki i Mieczysław Jarzyna, sekretarz – Teresa Serzycka (od 17.XII.1984r.), skarbnik – Barbara Falińska, członkowie: Włodzimierz Balicki, Wojciech Jankowski, Mieczysław Jarzyna, Andrzej Kędziorek, Adam Kondratowicz (po rezygnacji w 1987r. zastąpił go Maciej Stawski), Danuta Kończak, Włodzimierz Łabuś, Zbigniew Mańkowski (do września 1985r.), Grzegorz Mikłaszewski, Leszek Musiał, Janusz Stasiak, Jadwiga Tkaczyk i od grudnia 1986r. Irena Siwecka.</p> <p>Komisja Rewizyjna: przewodniczący – Mieczysław Bożym, wiceprzewodniczący – Sylwester Rakowski, sekretarz – Lucyna Justowska, członkowie: Wiesław Michniak i Marian Gmurek.</p>
<p>X Zjazd Nadzwyczajny Sprawozdawczy 11.V.1987</p>	<p>Zjazd obrął za patrona Oddziału Zygmunta Glogera i przyjął nową nazwę:</p> <p style="text-align: center;">Oddział PTTK Warszawa Praga Południe im. Zygmunta Glogera</p>
<p>XI Zjazd Sprawozdawczo- -Wyborczy</p> <p>19.I.1989</p>	<p>Zarząd: prezes – Jerzy Gładki (do XI.1989), a od XI.1989r. Danuta Rosner, wiceprezesa - Włodzimierz Balicki, Marek Purwin i Maciej Stawski, skarbnik – Andrzej Kędziorek, sekretarz – Teresa Serzycka (od ..... Janina Okrasa), członek Prezydium – Wojciech Jankowski, członkowie: Alicja Denis, Katarzyna Gostkowska, Jerzy Kusak, Danuta Kończak, Barbara Konopka (od 4.III.1991r. zastąpił ją Andrzej Kowalski), Danuta Rosner, Irena Siwecka, Janusz Stasiak, Jadwiga Tkaczyk.</p> <p>Komisja Rewizyjna: przewodniczący – Sylwester Rakowski, wiceprzewodniczący – Tomasz Komacki, członkowie: Andrzej Broniatowski, Marian Gmurek i Henryk Potapowicz.</p>
<p>XII Zjazd Nadzwyczajny 25.II.1991</p>	<p>Uchwalono nowy statut Oddziału oraz wybrano nowy Sąd Koleżeński: przewodnicząca – Anna Michałowska, wiceprzewodniczący – Zbigniew Justowski, sekretarz – Mieczysław Bożym, członkowie: Jerzy Kołnierzak i Arkadiusz Pluta.</p>
<p>XIII Zjazd Sprawozdawczo- -Wyborczy</p> <p>11.I.1993</p>	<p>Zarząd: prezes – Danuta Rosner, wiceprezesa: Mieczysław Bożym i Andrzej Kowalski, sekretarz – Janina Okrasa, skarbnik – Włodzimierz Balicki, członkowie: Danuta Kończak, Andrzej Krochmal, Anna Michałowska i Wiesława Olszewska.</p> <p>Komisja Rewizyjna: przewodniczący – Andrzej Kędziorek, członkowie: Krzysztof Błażejczyk i Jerzy Kołnierzak.</p> <p>Sąd Koleżeński: przewodniczący – Sylwester Rakowski, członkowie: Wiesław Michniak i Jadwiga Tkaczyk.</p>

Data Zjazdu	Skład Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego
<p>XIV Zjazd Sprawozdawczo- -Wyborczy</p> <p>21.III.1997</p>	<p>Zarząd: prezes – Danuta Kończak, wiceprezesi: Mieczysław Bożym i Andrzej Kowalski, sekretarz – Janina Okrasa, skarbnik – Anna Michałowska, członkowie: Andrzej Krochmal, Wiesława Olszewska, Danuta Rosner i Andrzej Śliwiński. Komisja Rewizyjna: przewodniczący – Andrzej Kędziorek, członkowie: Krzysztof Błażejczyk i Maria Pruszyńska. Sąd Koleżeński: przewodniczący – Sylwester Rakowski, członkowie: Włodzimierz Balicki i Kazimierz Zaleski.</p>
<p>XV Zjazd Nadzwyczajny 22.III.1999</p>	<p>Uchwalono nowy statut Oddziału.</p>
<p>XVI Zjazd Sprawozdawczo- -Wyborczy</p> <p>30.III.2001</p>	<p>Zarząd: prezes – Danuta Kończak, wiceprezesi: Mieczysław Bożym i Andrzej Kowalski, sekretarz – Janina Okrasa, skarbnik – Wiesława Olszewska, członkowie: Andrzej Krochmal, Danuta Rosner. Komisja Rewizyjna: przewodniczący – Andrzej Kędziorek, członkowie: Marian Gmurek i Jadwiga Groszkowska. Sąd Koleżeński: przewodniczący – Sylwester Rakowski, sekretarz – Beata Tomecka, członkowie: Hanna Pieńkowska, Kazimierz Zaleski i Jolanta Śliwińska.</p>
<p>XVII Zjazd Sprawozdawczo- -Wyborczy</p> <p>20.IV.2005 i 14.XII.2005 (II tura)</p>	<p>Zarząd: prezes – Danuta Kończak, wiceprezesi: Andrzej Krochmal i Andrzej Kowalski, sekretarz – Krystyna Bęben, skarbnik – Wiesława Olszewska, członkowie: Anna Michałowska i Danuta Rosner. Komisja Rewizyjna: prezes komisji – Andrzej Kędziorek, wiceprezes - Andrzej Śliwiński, sekretarz - Marian Gmurek. Sąd Koleżeński: prezes sądu – Janina Okrasa, a od 14.12.2005r. Bogusław Zalewski, wiceprezes - Mieczysław Bożym, sekretarz - Kazimierz Zaleski.</p>
<p>XVIII Zjazd Sprawozdawczo- -Wyborczy</p> <p>8.IV.2009</p>	<p>Zarząd: prezes – Danuta Kończak, wiceprezesi: Andrzej Krochmal i Andrzej Kowalski, sekretarz – Krystyna Bęben, skarbnik – Wiesława Olszewska Komisja Rewizyjna: przewodniczący komisji – Andrzej Kędziorek, sekretarz – Krystyna Grzelak, członek – Barbara Waszak. Sąd Koleżeński: Przewodniczący sądu – Antoni Mosingiewicz, sekretarz – Kazimierz Zaleski, członek – Mieczysław Bożym.</p>

POCZĄTKI ODDZIAŁOWEJ KOMISJI TURYSTYKI PIESZEJ przy Oddziale PTTK Warszawa Praga Południe

Początki OKTP sięgają 1973 roku. W dniu 2 marca tego roku, na zebraniu osób zainteresowanych turystyką pieszą, została powołana Oddziałowa Komisja Turystyki Pieszej. Zebranie prowadził kol. Zbigniew Justowski, pełniący wtedy funkcję wiceprezesa Oddziału ds. programowych. Przedstawił on aktualny stan oddziału, wspominał m.in., że: oddział ma 23 koła, w tym 2 kluby i jedno koło terenowe przy Klubie Kolarskim „Kinowa”; zorganizowano jeden rajd pieszy na trasie Wiązowna – Zbójna Góra, w którym uczestniczyło 50 osób oraz, że Przodowników Turystyki Pieszej zamieszkałych lub pracujących na terenie naszej dzielnicy jest 60-ciu (na zebraniu obecnych było tylko siedmiu).

Na zebraniu tym pierwszy Zarząd OKTP ukonstytuował się w następującym składzie:

- przewodniczący – Henryk Szymankiewicz,
- wiceprzewodniczący ds. turystyki górskiej i narciarskiej – Andrzej Rawski,
- wiceprzewodniczący ds. turystyki pieszej nizinnej – Barbara Konopka,
- sekretarz-skarbnik – Joanna Korolak,
- członkowie: Romuald Kuźma, Jerzy Marciniak, Wiesław Michniak,
Maria Stachowicz.

Wybrano również Podkomisję Odznak w składzie: Barbara Konopka, Andrzej Rawski, Maria Stachowicz, Jolanta Śliwińska, Andrzej Śliwiński. Podkomisja ta miała ubiegać się o przyznanie uprawnień do weryfikacji odznak turystyki pieszej.

Pierwszą imprezą OKTP była wycieczka szkoleniowa, prowadzona w dniu 1 kwietnia 1973r. przez kol. Zbigniewa Justowskiego, na trasie: Zabieżki – Czarci Dół – Zabieżki. W dniu 8 kwietnia 1973r. komisja zorganizowała Rajd Wiosenny pod hasłem „Rozpoczęcie sezonu”, po terenie Lasów Otwockich. Rajd ten przebiegał czterema trasami schodzącymi się przy leśniczówce „Torfy”, a udział w nim wzięło 150 osób.

Wykaz przewodniczących komisji w historii OKTP:

1. Henryk Szymankiewicz - III.1973r.-X.1973r.,
2. Wiesław Michniak – X.1973r.-XII.1974r.; I.1976r.-III.1979r.,
3. Marian Gmurek – I-XII.1975r.; XI.1988r.-I.1990r.,

4. Robert Bielicki – III.1979r.-II.1980r.,
5. Wanda Napiórkowska – V.1981r.-III.1984r.,
6. Mieczysław Jarzyna – III.1984r,-XII.1987r.,
7. Włodzimierz Łabuś – XII.1987r.-XI.1988r.,
8. Andrzej Kowalski – od stycznia 1990r.

(w okresie III.1980r.-V.1981r. działalność komisji była zawieszona).

Aktualnie Oddziałowy Referat Weryfikacyjny przyznaje następujące odznaki:

- 1.Odznakę Turystyki Pieszej PTTK „Siedmiomilowe Buty”:
I stopień (srebrne buty) i II stopień (złote buty).
- 2.Odznakę Turystyki Pieszej PTTK (OTO) w kategoriach:
I-popularna OTP,
II-mała OTP w stopniu brązowym, srebrnym i złotym,
III-weryfikuje roczne normy na odznakę „Za wytrwałość w turystyce pieszej”.
- 3.Weryfikuje roczne normy Odznaki Turystyki Pieszej „Dla Najwytrwalszych”
(odznaka ustanowiona przez Klub Przodowników Turystyki Pieszej
im. Anieli Michalskiej w Warszawie w 1992r.).
- 4.Odznakę PTTK „Turysta Senior” w stopniu I, II i III.
- 5.Odznakę turystyczno-krajoznawczą „Bitwa Warszawska 1920r.”
(jednostopniowa, honorowa).
- 6.Odznakę turystyczno-krajoznawczą „Warszawska Obwodnica Turystyczna”
ustanowioną w trzech stopniach: brązowym, srebrnym i złotym.
- 7.Odznakę krajoznawczą „Powstanie Listopadowe 1830-31”
ustanowioną w trzech stopniach: brązowym, srebrnym i złotym.

Opracował Andrzej Kowalski

ODDZIAŁOWA KOMISJA KRAJOZNAWCZA

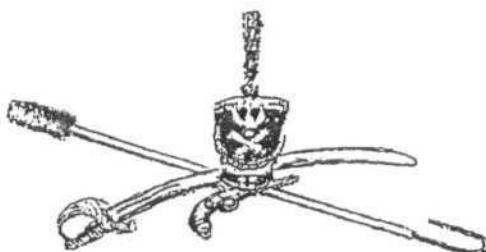
Działa od 1973 roku pod przewodnictwem Zbigniewa Justowskiego, a od 1980r. przejęła kol. Danuta Kończak.

- Wycieczki autokarowe i konkursy śladami krajoznawców: Z. Gloger, A. Janowski, M. Orłowicz, K. Kulwieć
- Organizowanie Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Turystyczno – Krajoznawczego – organizacja eliminacji dzielnicowych, udział w eliminacjach rejonowych, wojewódzkich i ogólnopolskich
- Spacerki po Grochowie na WOK
- Popularyzacja odznaki ROK, MOK, „Śladami Powstania Listopadowego”, „Bitwa Warszawska”
- Konkursy historyczne: Powstanie Styczniowe, Powstanie Listopadowe, Powstanie Warszawskie
- „Śladami F. Chopina” - 2012 r.– odznaka
- „Śladami M. Curie – Skłodowskiej” – 2011r. – wycieczki
- W 2009 r. Kol. D. Kończak nawiązała kontakt (na Powązkach przy grobie Z. Glogera) z prawnuczkami patrona naszego oddziału – Magdalena Zawadzka, Anna Zawicka – Janczewska, Joanna Kindler i Wanda Rostelli.

Członkowie

Komisji: Krystyna Bęben, Mieczysław Bożym,
Danuta Rosner.

Opracowała Danuta Kończak

TROCHE STATYSTYKI

Lata 1972 – 90 – działalność BORT (Biuro Obsługi Ruchu Turystycznego)

- Kół średnio - 68
- Maksymalna liczba członków – 4663
- Maksymalna liczba imprez organizowanych przez Oddział – 1036
- Maksymalna liczba uczestników imprez – 2681
- Zweryfikowano około 10 tysięcy odznak

Lata 1991 – 2011

- Koła działające – średnio 26
- Maksymalna liczba członków PTTK – 614
- Średnia liczba imprez organizowanych przez Oddział – 430
- Średnia liczba uczestników na imprezach – ok. 460
- Zweryfikowano ok. 6 tys. odznak

ODESZLI NA ZAWSZE DO KRAINY WIECZNYCH WĘDRÓWEK

Balicki Jan, Balicki Włodzimierz, Błahuta Onufry, Czajka Jadwiga, Justowski Zbigniew, Kalinowski Stefan, Komacki Tomasz, Rakowski Sylwester, Siwecka Irena, Skręciak Eugeniusz, Szumski Mirosław Jadwiga Zalewska

SIEDZIBY ODDZIAŁU

Lata 1972 – 2005 - ul. Podskarbińska 6

Lata 2006 – 2007 - ul. Grochowska 237

Marzec – listopad 2007 - ul. Mińska 18

Od grudnia 2007 - ul. Paca 44

PREZESI ODDZIAŁU

1. Aleksander Werski – lata 1972 – 1973
2. Zbigniew Justowski – rok 1974
3. Wiesław Michniak – rok 1974
4. Ludwik Dominiak – lata 1975 – 1977
5. Bolesław Mikłaszewski – lata 1978 – 1980
6. Tomasz Komacki – lata 1981 – 1988

7. Jerzy Gładki – lata 1989 – 1990
8. Danuta Rosner – lata 1991 – 1996
9. Danuta Kończak – od 1997 roku

KOMISJE DZIAŁAJĄCE W ODDZIALE

• KOMISJA TURYSTYKI PIESZEJ

Przewodniczący: Mieczysław Jarzyna, Włodzimierz Łabuś, Marian Gmurek, Andrzej Kowalski.

Organizowane imprezy:

- ✓ „Muminki”
- ✓ Miłośnik Puszczy Kampinoskiej”
- ✓ „Bitwa Warszawska” (od 1988 r.)
- ✓ „Powstanie Listopadowe”
- ✓ „Obwodnica Warszawska”

Zdobywanie odznak:

- ✓ OTP (Odznaka Turystyki Pieszej) – 3 stopnie,
- ✓ „Siedmiomilowe buty”
- ✓ OK (Odznaka Krajoznawcza)
- ✓ ROK (Regionalna Odznaka Krajoznawcza)
- ✓ Turysta Przyrodnik

• KOMISJA KRAJOZNAWCZA

Przewodniczący: Zbigniew Justowski, Danuta Konczak

Organizowane imprezy:

- ✓ „Śladami Krajoznawców” (Zygmunta Glogera, Aleksandra Janowskiego, Mieczysława Orłowicza, Kazimierza Kulwiecia, Leopolda Węgrzynowicza) – wycieczki i konkursy
- ✓ Konkursy kronik Szkolnych Kół Krajoznawczo Turystycznych
- ✓ Konkursy historyczne – rocznicowe powstań narodowych (Powstanie Listopadowe, Powstanie Styczniowe, Powstanie Warszawskie)

- KOMISJA MŁODZIEŻOWA

Przewodniczący: Mieczysław Bożym i Anna Michałowska

Organizowane imprezy:

- ✓ Złoty Szkolnych Kół Krajoznawczo Turystycznych (SKKT)
- ✓ Współzawodnictwo SKKT
- ✓ Złoty Młodych Turystów

- ODDZIAŁOWA I MAZOWIECKA KOMISJA IMPREZ NA ORIENTACJĘ (InO)

Przewodniczący i najaktywniejsi działacze: Andrzej Krochmal, Andrzej Kędziorek, Dariusz Walczyna, Wojciech Drozda, Piotr Orłański, Herman Ilżycki

Organizowane imprezy:

- ✓ Szkolenia dla Animatorów Imprez na Orientację
- ✓ Weryfikacja odznak InO

IMPREZY ORGANIZOWANE PRZEZ KOŁA, KLUBY

- ❖ **WKK „KINOWA” – kolarstwo**

Opiekun – Włodzimierz Balicki

Imprezy: „Pierwszy krok w nieznaną”, „Po zdrowie”, Rajdy im. H. Gintera, Kolarska Odznaka Pielgrzyma

- ❖ **HKT „BŁEKITNI”- zdobywamy WOK (Warszawską Odznakę Krajoznawczą)**

Opiekun – Danuta Rosner

Imprezy: „Szlakiem tragedii anińsko – wawerskiej”, „Historyczne Pamiątki Grochowa”, historyczne wieczornice, apele pamięci, śpiewanki turystyczne

❖ **HKT „TREP” i KTK „ARKA” – imprezy na orientację**

Opiekunowie: Andrzej Krochmal i Andrzej Kędziorek

Imprezy: „Podkurek”, „Orient”, „Zimowe tropy”, „ZAW-OR”, „10xSOLO”, „Dymno”, „Anino”

**XXV OGÓLNOPOLSKI
RAJD NA ORIENTACJĘ**

❖ **SKKT 6 (SKKT = Szkolne Koło Krajoznawczo Turystyczne) - turystyka piesza**

Opiekunowie: Mieczysław Bożym i Marian Gmurek

Imprezy: „Puszcza”, „Szerokie Pola”, Złoty SKKT, BAM (od 1980 do lat 90-tych), „Wędrówki Północy” (do 1994 r.), Rajdy Oszczędnościowe

❖ **SKKT 24**

Opiekun: Krystyna Bęben

Imprezy: „Wędrówki Północy” (w latach 2005 – 2007) opiekun K. Bęben była współorganizatorem Rajdu i kierownikiem trasy, Złazy Turystów Górskich (2001 – 2004 – Kubieszówka, Karpacz, Brenna, Małe Ciche), BAM – współorganizator odpowiedzialny za wieczór andrzejkowo – wróżbowy, letnie obozy wędrownicze (od 1997r.), zimowiska (od 2008r.), „Bieg Wedla”(2009 – 2012) – prowadzenie sekretariatu biegu, wycieczki dla najmłodszych członków klubu „Mały Turysta”

❖ **SKKT 5**

Opiekun: Danuta Kończak i Jadwiga Groszkowska

Imprezy: „BAM” (od 1995 r.), „Wędrówki Północy” (w latach 1994 – 2004), udział w eliminacjach dzielnicowych, wojewódzkich, regionalnych i ogólnopolskich OMTTK (Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej Turystyczno Krajoznawczy), coroczne Kursy Wiedzy o Warszawie, comiesięczne wystawy tematyczne, uczestnictwo w imprezach oddziałowych.

❖ **SKKT 18 „CZŁAPY”**

Opiekun: Katarzyna Gostowska

Imprezy: rajdy piesze

❖ **KTK „WAŻKA”**

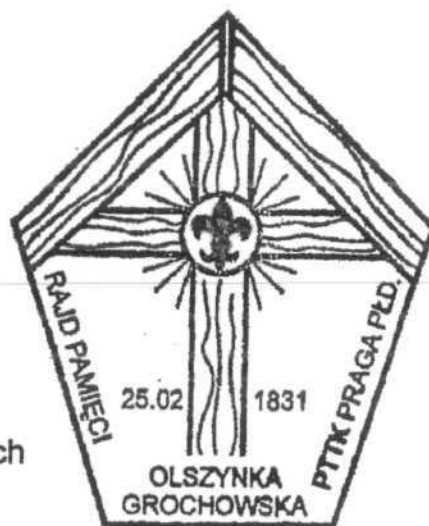
Opiekunowie: Tadeusz Wojciechowski i Michał Skwarek

Imprezy: spływy kajakowe

❖ **HKT „ŚWIERSZCZE”**

Opiekun: Wanda Napiórkowska

Imprezy: rajdy „Zwycięstwa nad faszyzmem”, „Wyzwolenie Pragi”

❖ **PRASKI KLUB GÓRSKI**

Opiekun: Anna Michałowska

Imprezy: Złazy Turystów Górskich

❖ **SKKT 42**

Opiekun: Krystyna Grzelak

Imprezy: wycieczki po Warszawie i rajdy tematyczno – rocznicowe, kursy wiedzy o Warszawie (3 stopnie)

❖ **SKKT 88**

Opiekun: Wiesława Olszewska

Aktywny udział w imprezach organizowanych przez Oddział

❖ **KLUB MIŁOŚNIKÓW PRAGI**

Opiekun: Zofia Strzeżek

Imprezy: comiesięczne wystawy tematyczne, „Spacerki po Grochowie”

Opracowała Danuta Kończak

BYŁO SOBIE KOŁO nr 88

Powiedziałabym, że początek był śmieszny. Pracowałam w Szkole Podstawowej nr 102 przy ul. Tarnowieckiej 4, piąty rok. Spółdzielnię Uczniowską prowadziła koleżanka z nauczania początkowego Ala Wodzyńska. Pewnego razu – w luźnej rozmowie podczas przerwy – wspomiałam, że chętnie wybrałabym się na jakąś pieszą wyprawę, nie mając zielonego pojęcia, że właśnie Ona jest bardzo zaangażowana w takie turystyczne dreptanie.

Zaczęłam chodzić z Nią i jej maluchami na Rajdy „Rumcajsa”, najpierw z własnymi dziećmi, a potem z uczniami ze swojej klasy. Był to rok 1987.

Na Rajdy „Rumcajsa”, „Szlakami Polskiej Jazdy” i inne organizowane w okolicach Warszawy przez kol. Godlewskiego, chodziliśmy przez 5 lat. W tym czasie poznałam Joasię Kuliszkiwicz (też rusycystkę) ze szkoły na Boremlowskiej. Zdecydowałam się wyjechać z Nią na obóz wędrowny (1988). Od września tego roku zaczęłam prowadzić w szkole koło turystyczne w ramach zajęć pozalekcyjnych. Dzieci były z różnych klas. Na początku grudnia 1989 r. zorganizowały one konkurs na nazwę koła. Wyszło, że ma to być „Trampik”, co nie przeszkadzało, że przez całe lata nazywali nas „Olszówki”.

7 grudnia tegoż roku odbyło się zebranie założycielskie SKKT PTTK (SKKT = Szkolne Koło Krajoznawczo Turystyczne). Ponieważ już dość długo braliśmy czynny udział w imprezach turystycznych, postanowiliśmy zarejestrować się jako Koło w Oddziale PTTK Praga Południe. Na zebraniu obecna była p. Danuta Kończak.

SKKT PTTK 88 „Trampik” rozpoczęło działalność 2 stycznia 1989 roku. Uczestniczyliśmy w imprezach organizowanych przez:

- kol. Miecia Bożyma: „Szerokie Pola” i „Puszcza”,
- kol. Danusię Rosner: „Szlakiem zbrodni wawerskiej”, „Szlakiem Pamiątek Historycznych Grochowa” oraz „Zdobywamy WOK” (WOK = Warszawska Odznaka Krajoznawcza),
- kol. Danusię Kończak: rajdy „Wielcy Krajoznawcy
- kol. Andrzeja Kowalskiego: cykl wycieczek „Zdobywamy Odznakę Bitwy Warszawskiej”, wycieczki „Obwodnicą Warszawską”, cykl wycieczek „Szlakiem drewnianych kościółków”.

W latach 1996 – 2002 uczestniczyliśmy w Rajdach BAM.

Oddzielny punkt stanowi coroczny udział w Rajdzie „Palmiry” oraz w wieczornicach i koncertach organizowanych z okazji różnych rocznic związanych z wydarzeniami historycznymi. Ze szczególnym sentymentem wspominam cykl wycieczek, pogadań, konkursów, koncertów związanych z postacią Krystyny Kraheńskiej, ogrom pracy Marzeny Grochowskiej i – nieżyjącego już – Bohdana Grzymały Siedleckiego. Młodzież zafascynowana była tymi spotkaniami.

Po raz pierwszy spotkaliśmy się z InO (InO = Imprezy na Orientację) w 1992r. Osobiście byłam tą imprezą przerażona. Wyrażam tu szczególną wdzięczność kol. Andrzejowi Krochmalowi i kol. Andrzejowi Kędziorkowi, bo dzięki Nim to przerażenie odpuściło. Imprezy InO w szczególny sposób pociągały chłopców, chociaż i niektóre dziewczyny nie były gorsze. Imprezy w których uczestniczyliśmy to: „Zimowe tropy”, „Orient”, „ZAW-OR”, „Podkurek”, „10 x SOLO”, „Marcowe Idy”, „Powitanie wiosny”, „Cieniasy”, „Czerwcowe InO”, „MOK InO”, „Rajd z Babą”, a ostatnio – od 1995 roku – „Zima na mieście”. Nie zawsze udało się w przepisowym czasie opisać wszystkie punkty, odpowiedzieć na pytania konkursowe, ale za to jaka przygoda!

Lato to obozy wędrowne prowadzone najpierw przez Joasię Kuliszkiewicz, potem z Danusią Kończak, a w końcu z Krysią Bęben.

- ❖ 1989 – trasa Kujawsko – Pałucka
- ❖ 1990 – Bory Tucholskie
- ❖ 1991 – Szlakiem Piastowskim
- ❖ 1992 - Roztocze Lubelskie
- ❖ 1993 - Południowymi Szlakami Gór Świętokrzyskich
- ❖ 1994 – Pojezierze Brodnickie
- ❖ 1995 – Najcenniejsze Zabytki Ziemi Białostockiej
- ❖ 1996 – Trasa Kurpiowska
- ❖ 1997 – Jaćwieckim Szlakiem Pogranicza przez Suwalski Park Krajobrazowy
- ❖ 2001 – Góry Świętokrzyskie i Sandomierz (tu razem z Hanią Wieliczko).

Zimą to: „Wędrówki Północy”, ośmiodniowa impreza organizowana przez Oddział PTTK w Suwałkach. Jeździliśmy tam z Krzyskiem Pakułą z Ursusa. Byliśmy 8 razy w latach 1994-8 oraz 2000, 2001, 2003. Warunki spartańskie ze spaniem na materacach lub karimatach na podłodze, bolące nogi od chodzenia

na nartach, początkowo nawet samodzielne, indywidualne przygotowywanie posiłków. Tylko w 1997 i 1998 nie było śniegu – wtedy oczywiście wędrówki piesze. A ile atrakcji: autokar zepsuł się za Wyszkowem, kierowca wracał „okazją” po części zamienne; nie było wody cały dzień – pękła rura (-20° C), a spaliśmy wtedy w siłowni w Sejnach (60 osób); Adaś: Proszę Pani, jak gotuje się kisiel? (to miał być obiad); A pan Miecio strasznie chrapie – radzę usnąć zanim On zaśnie; Michał wylał wodę na śpiwór! Ciekawe kto dziś złamie nartę? Fajnie było!

A w 1997 wyjęliśmy narty z luku ostatniego dnia – do zdjęcia, akurat zaczął padać śnieg.

Szczególną rolę w uzupełnianiu wiedzy zdobywanej podczas wycieczek stanowiły Kursy Wiedzy o Warszawie.

Nigdy nie zapomnę Złazów Turystów Górskich organizowanych przez kol. Anię Michałowską. Początkowo miał w tytule „Młodzieżowe”, ale potem młodzież (już nieco starsza) też jeździła.

- ❖ 1990 – Góry Świętokrzyskie
- ❖ 1991 – Beskid Makowski
- ❖ 1992 – Turbacz
- ❖ 1993 – Bacówka „Nad Wierchomlą”
- ❖ 1994 – Beskid Sądecki, Bacówka „Na Bereśniku”
- ❖ 1995 – Beskid Niski, Bacówka „W Bartnem”
- ❖ 1996 – Tatrzański Park Narodowy
- ❖ 1997 – Zawoja
- ❖ 1999 – Beskid Sądecki, Hala Łabowska
- ❖ 2000 – Brzanka

Z kondycją było różnie – wiadomo: mieszcuchy, ale wszyscy wszystkim pomagali. A jakie widoki!

W latach 1990 – 94 uczestniczyliśmy w bezpłatnych wycieczkach szkoleniowych dla aktywnie działającej młodzieży oraz opiekunów (1. Przemysł, 2. Wrocław – Oława – Brzeg, 3. Poznań – Kórnik – Rogalin, 4. Trójmiasto). To były czasy!

Sprawdzianem wiadomości i umiejętności młodych turystów krajoznawców było OMTTK (OMTTK = Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej Turystyczno Krajoznawczy). Brałiśmy udział w eliminacjach dzielnicowych, dwa razy w wojewódzkich. Raz udało się nam reprezentować województwo stołeczne w ogólnopolskich rozgrywkach zorganizowanych w Kielcach w 1992r. Zajęliśmy 24 miejsce (środeczek).

Organizowaliśmy imprezy własne. Były to wycieczki po Warszawie (Las Kabacki, Ogród Botaniczny, Las Bielański, „Śladami Sławnych Polaków”) i w okolicach Warszawy (Puszcza Kampinoska, Mazowiecki Park Krajobrazowy), wycieczki rowerowe (tu pomagał mi mąż). Chodziliśmy do muzeów, a starsza młodzież do teatrów.

Odnotować należy również udział niektórych członków Koła (koszta!) w wycieczkach zagranicznych. Zaliczyliśmy: w 1995r. – Włochy, w 1997r. – Londyn, w 1998 i 2000 – Kraje Beneluxu, w 1999r. – Paryż.

Szczególne miejsce w pracy z młodzieżą zajmowało przygotowanie do udziału w Konkursie „Znam swoją dzielnicę”, potem nazwany „Moja Praga”. Ten międzyszkolny konkurs dla szkół podstawowych organizowany był z inicjatywy Rady Osiedla „Ostrobramska”, przy współpracy z SP 102 i SP 163 (SP = Szkoła Podstawowa) pod patronatem Zarządu Dzielnicy Praga Południe. A prościej mówiąc sprawcą tego był doc dr hab. Krzysztof Błażejczyk, pracownik naukowy PAN, wtedy opiekun Koła „Przymierze” przy kościele na Pl. Szembeka. Tytan

pracy! Konkursy były różne: plastyczny, historyczny, krajoznawczy, na folder o Pradze. Koło miało osiągnięcia: w 1996r. – w krajoznawczym IV m. i wyróżnienie, w 1997r. – I miejsce w krasomówczym, 1 osoba zdobyła tytuł „Krajoznawczego Omnibusa”, w 1998 – w krajoznawczym IV miejsce i 5 osób „Krajoznawczego Omnibusa”, a w 1999r. – 2 osoby IV miejsce i 9 osób tytuł „Krajoznawczego Omnibusa”. Wszystkie konkursy były bardzo trudne i na wysokim poziomie.

Cała działalność Koła udokumentowana jest w Kronice Koła (6 tomów).

W 1999 r. odeszłam na emeryturę, wyprowadziłam się z Warszawy na wieś, ale jeszcze przez rok pracowałam w 102-ej na pół etatu. Koło działało jeszcze do połowy 2003r., ale coraz mniej było chętnych do uczestniczenia w jego zajęciach.

Codzienny kontakt z nauczycielem – opiekunem na działalność organizacji wpływa budująco. Znasz dzieci, one ciebie, jest porozumienie, jest chęć do przebywania razem, przeżywania przygód, poznania nowego. Poza tym, to tylko 3 lata (bo właśnie przeżyliśmy „zbawienną „ reformę oświaty), młodzież w trudnym wieku, w większości zafascynowana telewizją, a przede wszystkim komputerem.

To nie 8 lat podstawówki. Naprawdę 8, bo już od pierwszej klasy maluchy chodziły na wycieczki. Ściśle współpracowały ze mną Ala Wodzyńska, potem – Stasia Górską, Krysia Bęben i Hania Wieliczko. Była też Ania Korczak – nauczycielka wf.

To dzięki nim – po 8 latach do Koła należeli np.: Kasia Pękała, Michał Potyrański, Adaś Koziorowski, Grzesio Bęben.

Wiem, że wiele osób, które były w Kole nie zaprzestało wędrowania. Dzieciaki moje Marta i Rafał też włóczą się po Polsce – teraz z własnymi dziećmi. Ale szczytem wszystkiego było przypadkowe spotkanie z mamą Marty Piechoty, a ta mi mówi „ – A w tym roku Marta wybiera się w Himalaje”. Satysfakcja ogromna!

Wszystkim wymienionym koleżankom i kolegom z różnych powodów serdecznie dziękuję.

Wiesława Olszewska

GÓRSKIE WYPRAWY NASZYCH TURYSTÓW

W latach osiemdziesiątych zeszłego stulecia pracowałam w Szkole Podstawowej nr 54, mieszczącej się przy ulicy Afrykańskiej, prowadząc tam SKKT 38. Dzieciaki i młodzież z najstarszych klas bardzo chętnie zaczęły pojawiać się na naszych wycieczkach i rajdach i z czasem zrodził się pomysł, aby wybrać się gdzieś dalej. Ponieważ od zawsze najbardziej pasjonowała mnie turystyka górską, więc zaczęłam myśleć o organizowaniu młodzieżowego rajdu górskiego.

Ostatecznie wymyśliliśmy, że będą to Złazy Turystów Górskich. Pierwsza impreza z tego cyklu odbyła się jednak na nizinie, w Lasach Chojnowskich, w kwietniu 1987 roku i z górami miała tyle wspólnego, że konkursy dla uczestników były na temat gór. Została też wtedy zaprojektowana pierwsza i ostatnia plakietka imprezy. Frekwencja wypadła jednak słabo, ale jakoś nie straciłam nadziei na zorganizowanie prawdziwie górskiej udanej imprezy. Znalazłam wśród nauczycieli swojej szkoły bratnią duszę i przez kilka lat górskie (i nie tylko górskie) wycieczki i rajdy pomagała mi organizować Małgosia Dawidowicz, która obecnie nazywa się Rżanek i nadal jest nauczycielką WF w Gimnazjum nr 20.

Dwa kolejne Złazy Turystów Górskich w 1988 i 1989 roku odbyły się już w Górach Świętokrzyskich: w Świętej Katarzynie i w Nowej Słupi. II Złaz trochę przypominał wycieczkę autokarową, ale III Złaz z noclegami w schronisku PTSM w Nowej Słupi miał charakter prawdziwego górskiego rajdu młodzieży szkolnej. Wzięły w nim udział SKKT z siedmiu szkół naszej dzielnicy i do dziś zachowały się dokumenty ich zgłoszenia. Wtedy też zacieśniła się współpraca między opiekunami tych kół, którzy uczestniczyli potem w kolejnych złazach. Byli to: Danuta Kończak, Marzena Grochowska, Mieczysław Bożym, Teresa Zaręba, Marian Gmurek, Kasia Gostkowska, Ania Gawraczyńska (z SP 328), Kazimierz Zaleski.

Kolejne lata to coraz dalsze wyprawy. Ruszyliśmy w Beskidy. Złazy stały się imprezami 4-dniowymi i organizowane były w tzw. długie weekendy: albo 1 – 3 maja, albo w Boże Ciało. I tak IV Złaz w 1990 r. miał bazę noclegową w schronisku PTSM w Lanckoronie i trasy wyznaczone zostały szlakami Beskidu Średniego. Do grona miłośników gór dołączyła Wiesia Olszewska z drużyną

wytrwałych wędrowników z SKKT. Drużyny zdobyły szczyty Koskowej Góry i Chełmu, a pierwszego dnia zwiedzaliśmy Kalwarię Zebrzydowską. Rok później spotkaliśmy się w Beskidzie Małym, nocując w przepięknie położonym schronisku PTTK na Leskowcu. Trasy tego Złazu były dość długie i wymagające, pamiętam, że drużyna SKKT 66 dotarła na Leskowiec długim szlakiem z Suchej Beskidzkiej.

VI Złaz w maju 1992 r. odbył się w Gorcach. Nocowaliśmy na Turbaczu, a w programie była wspaniała trasa do Koninek i domu Władysława Orkana. Schodząc po 3 dniach z Turbacza, znaleźliśmy się w Łopusznej, gdzie zjedliśmy na obiad wspaniałe pstrągi w restauracji ośrodka wędkarskiego i zwiedziliśmy dwór oraz zabytkowy kościół.

Potem przyszła kolej na Beskid Sądecki. VII Złaz w czerwcu 1993 r. odbył się w bacówce nad Wierchomlą i wędrowaliśmy po okolicznych szlakach: przez Halę Łabowską, na Pustą Wielką, do Żegiestowa i Muszyny. Niektórzy do bacówki przywędrowali aż z Rytra. Zaczął się też zmieniać charakter Złazów, bo oprócz drużyn młodzieżowych pojawili się turyści indywidualni. Zdjęcia potwierdzają udział Teresy Zielińskiej, Andrzeja Kowalskiego, Jacka Mazura, Andrzeja Śliwińskiego, Irka Miernickiego i oczywiście innych starych bywalców. W kolejnym, 1994 roku, gościliśmy w przemyłym schronisku na Bereśniku. Fotograf zarejestrował w naszym gronie obecność Jagody Groszkowskiej. Z tego VIII Złazu zapamiętaliśmy deszczową wycieczkę na Przehybę i następnego dnia wspaniałą trasę grzbietem Małych Pienin, z którego przy pięknej pogodzie oglądaliśmy Tatry. Pamiętamy też gospodarza na Bereśniku, pana Andrzeja, który dołączył się do naszych górskich wieczornych pogawędek.

W 1995 roku Złaz trwał aż 5 dni, bo weekend był bardzo długi. Spędziliśmy go w Beskidzie Niskim. Naszą bazą była baczówka w Bartnem, a oprócz górskich szlaków w paśmie Magury Małastowskiej odwiedziliśmy Biecz, Gorlice, Siary i Sękową. Do naszego grona dołączyli między innymi Danuta Rosner, Majka Pruszyńska, Jola Dopierała, Anna ?, Halina Rybak, Krystyna Czajkowska, Bogdan Zalewski, rodzina Godlewskich z pieskiem i jeszcze kilka innych osób.

Jubileuszowy, X Złaz świętowaliśmy w 1996 roku w Tatrach w schronisku na Ornaku. Nasze szlaki wiodły przez Czerwone Wierchy, szczyt Ornaku i szczyty otaczające Dolinę Chochołowską. Były to czerwcowe, bardzo upalne dni i słońce podczas wędrówek dało się nam mocno we znaki.

Kolejne dwa Złazy to znów Beskid Śląski i Żywiecki. W 1997 roku byliśmy w Zawoi, a rok później w Żywcu i nocowaliśmy tam w schroniskach PTSM. Oba te schroniska znane były z dobrych warunków i świetnej turystycznej atmosfery. Niestety, dziś oba są zamknięte. Pamiętam, że podczas Złazu w Zawoi zupełnie nie dopisała nam pogoda: na przełomie maja i czerwca zrobiło się zimowo, padał śnieg. Byliśmy na Hali Krupowej i na Markowych Szczawinach, ale nie było warunków do wejścia na Babią Górę.

W 1999 roku wróciliśmy w Beskid Sądecki, na Halę Łabowską, gdzie były noclegi. Już wcześniej zauważyliśmy, że to schronisko ma świetnych gospodarzy, a kuchnia nie ma sobie równych. Po górach chodziliśmy, owszem, nawet dotarliśmy do Piwnicznej, a poza tym objadaliśmy się w schronisku różnymi smakołykami, np. zupą ze świeżych grzybów, kiełbasą po łabowsku, naleśnikami. Wspaniałe jedzenie na Łabowskiej już przeszło do historii, bo gospodarze przenieśli się gdzie indziej: prowadzą własne schronisko na Cyrli nad Rytrem. W „Rogatce Grochowskiej” ukazała się dość dokładna relacja mojego autorstwa z tego bardzo miłego XIII Złazu.

Ostatni, XIV Złaz Turystów Górskich zorganizowałam w roku 2000, w baczówce na Brzance. Czyli właściwie chodziliśmy tam po Pogórzu Ciężkowickim. Ciekawa była wycieczka do „skamieniałego miasta” koło Ciężkowic. Wspólnie z moim mężem Jurkiem zorganizowaliśmy torty z cukierni

w Tarnowie i według specjalnego przepisu przygotowaliśmy wiaderko sangrii na wieczorne „posiady góralskie”. Ze wspomnień z tego Złazu pozostało mi wieczorne ognisko pod schroniskiem, gdzie był wśród nas Zbyszek Kozłowski.

Wtedy doszłam do wniosku, że pora na coś nowego i na kogoś nowego. Organizowania kolejnych górskich złazów naszego Oddziału PTTK podjęła się Krystyna Bęben i do niej należy dalszy ciąg tych wspomnień. A z tych opisanych przeze mnie wędrówek pozostało sporo zdjęć i egzemplarze „zabytkowych” już regulaminów złazów.

Anna Michałowska

Kalendarium Złazów

- I Kwiecień 1987 – Zalesie Górne
- II Maj 1988 – Święta Katarzyna
- III 19-21 maja 1989 – Nowa Słupia, Góry Świętokrzyskie
- IV 4-6 maja 1990 – Lanckorona
- V 2-5 maja 1991 – Leskowiec , Beskid Mały
- VI 30 kwietnia-1 maja 1992 – Turbacz, Gorce
- VII 10-13 czerwca 1993 – Bacówka nad Wierchomlą, Beskid Sądecki
- VIII 30 kwietnia-3 maja 1994 – Bereśnik nad Szczawnicą
- IX 29 kwietnia-3 maja 1995 – Bartne, Beskid Niski
- X 6-9 czerwca 1996 – Ornak, Tatry
- XI 29 maja-1 czerwca 1997 – Zawoja
- XII 11-14 czerwca 1998 – Żywiec
- XIII 3-6 czerwca 1999 – Hala Łabowska, Beskid Sądecki
- XIV 29 kwietnia-3 maja 2000 – Bacówka na Brzance, Pogórze

SKKT nr 5 ›OBIEŻYŚWIATY‹

Od 1985r. działało w Szkole Podstawowej nr 15, od 2000r. - w Gimnazjum 18, a od 2008r. w Szkole Podstawowej nr 72.

- Udział w OMTTK – eliminacje dzielnicowe, rejonowe, wojewódzkie i ogólnopolskie
- Organizacja 2-dniowych wycieczek Barbórkowo – Andrzejkowo – Mikołajkowych
- Udział w konkursach tematycznych organizowanych przez oddział i Towarzystwo Przyjaciół Warszawy
- Organizacja zimowisk narciarskich „Wędrówki Północy” do 2005 r.
- Organizacja obozów wędrownych na trasach typowych PTSM
- Organizacja ogólnopolskich rajdów Warszawskich pod patronatem PTSM
- Udział w rajdach organizowanych przez oddział : „Obwodnica Warszawska”, imprezy na orientację
- Zdobywanie odznak: MOK, OK, OTP, ROK, „Turysta Przyrodnik”, KOT, „Bitwa Warszawska”, „Śladami Powstania Listopadowego”

Opracowała *Danuta Kończak*

SZKOLNE KOŁO KRAJOZNAWCZO – TURYSTYCZNE NR 42 PRZY PTTK PRAGA POŁUDNIE

Opiekunowie: Krystyna Grzelak i Marta Czerniak – Czyżniak

ORGANIZOWANE WYCIECZKI:

- ✓ 10 – 12.10.2007 r. – „Lubelszczyzna Malo znana” (PTTK Mazowsze)
Trasa: Puławy, Lublin, Chełm, Poleski Park Narodowy – muzeum w Zaulczu, ścieżka dydaktyczna nad Jeziorem Moszne, Kozłówka.
- ✓ 17.09.2009 r. – wycieczka do Dęblińska – Szkoła Orłąt.
- ✓ 21 - 23.04.2008 r. – wycieczka do Wilna (Kowno – Wilno – Troki)
- ✓ 7.04.2009 – wycieczka po Mazowszu „Szlak Romantyzmu i Pozytywizmu”
Trasa: Płońsk, Sońsk, Gołotczyzna, Ciechanów, Opinogóra, Pułtusk.

- ✓ 19.09.2009 r. – udział w wycieczce *Warszawa – Modlin – Palmiry – Pęcice*
- ✓ Październik 2009 r. – wycieczka po Mazowszu (*Tum – Łęczyca – Piątek*)
- ✓ W roku szkolnym 2009/2010 w ramach Projektu Edukacyjnego „*Na styku wielu kultur na szlaku wydarzeń dziejowych śladami bohaterów literackich, – wędrówki po starej i nowej Warszawie*” organizowano wycieczki po Warszawie zgodnie z blokami edukacyjnymi:
  - ❖ Od początku miasta do „czasów stanisławowskich”
  - ❖ Wiek XIX – epoka spisków powstań i „pozytywistycznej pracy”
  - ❖ Warszawa miastem wielokulturowym
  - ❖ „Lata dwudzieste, lata trzydzieste” w stolicy
  - ❖ Warszawa okresu wojny i okupacji
  - ❖ Od zakończenia II wojny światowej po czasy współczesne
  - ❖ Warszawa stolicą europejską
- ✓ Kwiecień 2010 r. – wycieczka po Mazowszu: *Sochaczew, Żelazowa Wola, Brochów, Sanniki.*
- ✓ Kwiecień 2010 r. – wycieczka po Mazowszu: *Zwoleń, Czarnolas i Kazimierz Dolny.*
- ✓ Październik 2010 r. (3 dni) – *Oświęcim – Brzezinka – Wadowice – Kraków.*
- ✓ Grudzień 2010 r. – udział w wycieczce *Kołacinek – Łódź.*
- ✓ 17.09.2011 r. – udział w wycieczce po Mazowszu: *Węgrów – Liw – Sokółów Podlaski - Mińsk Mazowiecki.*
- ✓ 17 – 19.10.2011 – „*Szlak Piastowski*” – *Strzelno – Kruszwica – Ostrów Lednicki – Gniezno – Biskupin.*
- ✓ Kwiecień 2011 r. (3 dni) – wycieczka do Spawy.
- ✓ 26.04.2011 r. – „*Renesans w Krakowie*” (pociągiem).

Pieśń krajoznawcza.

Tempo marsza.

Przez czar-no po-la, kwiet-ne roz-lo-gi
 pę-dzi nas, pę-dzi za-pa-lu wiatr,
 hoj w świat da-le-ki, aż rwa-się no-gi,
 por-wać od mo-rza kraj aż do Tatr.

Przed na-mi świa-ty sto-ją nie-zna-ne,
 las nam się zwie-rza po-szu-mem drzew,
 sza-re ka-płcz-ki już za-pom-nia-ne
 na nas czo-ka-ja, śląc ci-chy zow.

ORGANIZOWANE RAJDY:

- „Śladami bohaterów „Lalki” Bolesława Prusa”
- „Warszawskim szlakiem Chopina”
- „Śladami Marii Skłodowskiej – Curie”
- „Śladami powstańców listopadowych”

UDZIAŁ W RAJDACH:

„Szerokie Pola”, „Obwodnicą Warszawską”, „...Krystyny Kraheleskiej”, „...syrenki warszawskie”, „Dzieci Janusza Korczaka”.

ORGANIZOWANE KONKURSY:

- ekologiczny – „Dzień bez papierosa”,
- warszawski – „Życie i twórczość Marii Skłodowskiej – Curie”.

UDZIAŁ W KONKURSACH:

„Syrenka Warszawska”, „Metro”, „Katyń”, „200 rocznica urodzin Fryderyka Chopina”, „W poszukiwaniu tajemnic dawnej Warszawy”, „Bataliony w Powstaniu Warszawskim”.

Od 2008 roku organizowanie i udział w :

„Spacerkach po Warszawie” – prowadzonych przez panią prezes Danutę Kończak; Cmentarze: „Stare Powązki”, Powązki Wojskowe, Cmentarz Wolski, Cmentarz Prawosławny; Stare Miasto, Nowy Rynek, Fontanny, ul. Żłota „Mury Getta”, ul. Pańska „Właz”; Mariensztat, Krakowskie Przedmieście itp.

Wyjścia kulturalne do teatrów: Powszechny, Polski, Dramatyczny, Kamienica, Ochota, Och Teatr, Teatr Wielki oraz kin.

Spacer po Warszawie i czas w muzeum: Historyczne Miasta Stołecznego Warszawy, Barbakan, Muzeum na Woli, Powstania Warszawskiego, Ziemi i tam
TABLICA I GRANITOWA PŁYTA z krwią nieznanego powstańca warszawskiego, Zamek Królewski, Grób Nieznanego Żołnierza i Ogród Saski, Muzeum Kolekcji, Wilanów, Pałac Kultury i Nauki, Dom Spotkań z Historią – „Maraton Filmowy”, Centrum Nauki Kopernik (planetarium – „Niebo nad Warszawą”, zwiedzanie z animatorami, Teatr Robotyczny).

Lato 2010,2011,2012 :

- Udział w sesji zamkowej „Pozostańcie wierni temu dziedzictwu”,
- Udział a benefisie żołnierzy Armii Krajowej Batalionu „Zośka”,
- Udział w benefisie żołnierzy Armii Krajowej Batalionów „Sokół” i „Golski”,
- W czasie spacerów oraz po... organizowane były konkursy wiedzy na temat miejsc, w których byliśmy,
- Po wycieczkach były wykonywane gazetki – wystawy.

Opracowała Opiekun Koła
Krystyna Grzelak

50 LAT DZIAŁALNOŚCI SKKT – PTTK NR 6 PRZY ZSŁ (obecnie ZS 37)

Szkolne Koło Krajoznawczo – Turystyczne PTTK przy Zespole Szkół Łączności w Warszawie założone zostało w marcu 1959 roku przez mgr Jerzego Kowalczyka, ówczesnego nauczyciela historii, a później Dyrektora Szkoły.

Grupa młodzieży (członków założycieli) ostro zabrała się do roboty i wkrótce zorganizowano kilka wycieczek z czego 4 szczególnie utkwiły w pamięci uczestników: wycieczka integracyjna do Puszczy Kampinoskiej, wycieczka do Raszyna oraz wycieczki rowerowe do Zegrzynka i Pułtuska. Nawiązano współpracę z pismem ukazującym się w szkole pt. „Szkolna Antena”, w którym publikowano artykuły o treści krajoznawczej i turystycznej. Zaczęto również prowadzić kronikę, która zawierała niezwykle ciekawy materiał o historii koła z pierwszych lat działalności, a która później zaginęła w niewyjaśnionych okolicznościach. To były początki, a teraz trochę historii i statystyki tych 50-ciu lat.

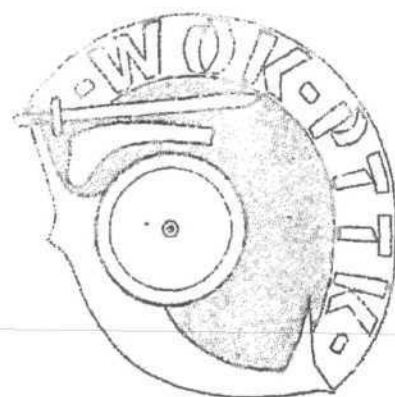

1. Założenie SKKT – 15.03.1959 (koło PTTK nr 394 –O/stołeczny)
2. Imprezy turystyczne: 775, uczestników 24016.
3. 63 Rajdów Szkolnych o kryptonimach „Puszcza” i „Szerokie Pola” – 9756 uczestników.
4. Obozy wędrowne i zimowiska

Obozy:	Pieszne	Górskie	Rowerowe	Kajakowe	Krajoznawcze	Zimowiska	Razem
Ilość	13	21	15	30	2	17	98
Uczestnicy	260	420	221	1100	56	401	2504

5. Zdobyto odznak turystycznych i krajoznawczych – 2057.
6. Otrzymano 179 dyplomów za działalność.
7. Zdobyto 6 pucharów

- Za WDT od SZW – PTTK w 1976,77,78 r. – na własność w 1979 r. – za współzawodnictwo między SKKT – PTTK w o/Praga Południe w latach 1984,1985, 1986,1988
  - Za WDT od o/Praga Południe w 1986,1987,1988 (na własność)
8. Otrzymano dla koła
- 12 odznak honorowych WDT
  - Odznakę Honorową SZW – PTTK na XXV – lecie działalności
  - Srebrną Odznakę Honorową PTTK – 11.05.1987 r.
  - Odznaczono Honorową Plakietką Koła – 279 osób
9. Koło posiadało własny sztandar wyhaftowany przez Iwonę Stefańską.
10. Za działalność koło otrzymało nagrody:
- 1980 r. - 5.000 zł od UD Praga Południe
  - 1982 r. - 20.000 zł od UD Praga Południe
  - 1983 r. - 75.000 zł od KOiW
  - 1983 r. - 45.00 zł od UD Praga Południe
  - 1984 r. - 40.000 zł od UD Praga Południe
  - 1984 r. - 100.000 zł od KOiW
  - 1985 r. - 40.000 zł od UD Praga Południe
  - 1985 r. - 4.000 zł od SZW PTTK (za kroniki)
  - 1986 r. - 45.000 zł od UD Praga Południe
  - 1987 r. - 60.000 zł od O/PTTK Praga Południe
  - 1987 r. - 100.000 zł od KOiW
  - 1987 r. - 40.000 zł od WDT
  - 1988 r. - 30.000 zł od O/PTTK Praga Południe
  - 1988 r. - 60.000 zł od UD Praga Południe
  - 1989 r. - 60.000 zł od O/PTTK Praga Południe
  - 1989 r. - 200.000 zł od UD Praga Południe
  - 1990 r. - 400.000 zł od WDT
  - 1991 r. - 7.000.000 zł od O/PTTK Praga Południe
  - 1992 r. - 3.500.000 zł od O/PTTK Praga Południe

Razem 11.869.000 zł

11. Biblioteka koła liczyła 880 pozycji (mapy, przewodniki, informatory).
12. Przez wiele lat koło prenumerowało czasopisma:
13. PSK, IMT, Gościniec, Barbakan Warszawski, Przyroda Polska
14. Koło posiadało 18 tomów kronik obejmujących lata 1966 – 2005 oraz 2 Honorowe księgi zdobytych odznak (część kronik uległa zniszczeniu).
15. Koło posiadało własne Honorowe Plakietki (w stopniu brązowym, srebrnym i złotym), którymi odznaczono (wg specjalnego regulaminu) 279 osób.
16. W czasie działalności wydano 3 śpiewniki turystyczne.
17. Prowadzona była stała gazetka ścienna.
18. W posiadaniu Koła były zbiory: plakietek, znaczków turystycznych, odznak, przezroczy, proporczyków, liczne opracowania konkursów itp.
19. Wypożyczalnia sprzętu posiadała:
  - Kajaki składane, wiosła, kapoki, fartuchy
  - Plecaki, chlebaki, rowery
  - Namioty 2, 3, 4 osobowe, materace i karimaty
  - Butle gazowe 2 i 3 kg, kuchenki gazowe i benzynowe
  - Kochery i menażki
  - Inny sprzęt turystyczny jak: apteczki, busole itp.
20. Zarządem koła kierowali:
  - 1959 – 63 – Włodzimierz Kłoda, Czesław Kowalczyk, Andrzej Zbysiński, Stanisław Iwaszczuk
  - 1964 – 66 – Marek Mnich, Włodzimierz Zaleszczyk
  - 1967 - Waldemar Kapis
  - 1968 - Marian Andruchów
  - 1969 - Michał Fijałkowski
  - 1970 - 72 - Jolanta Górzyńska
  - 1973 - 74 - Tomasz Sadowski
  - 1975 - Cezary Zołotuchó
  - 1976 - Grzegorz Pieniek
  - 1977 - Bernard Wielgo
  - 1978 - Marek Kosiacki
  - 1979 - Iwona Stefańska
  - 1980 - Zofia Cwyl
  - 1981 - Wojciech Lepianka
  - 1982 - Jacek Król
  - 1983 - Grzegorz Skoczek
  - 1984 - Jerzy Kubaszczyk
  - 1985 - Hanna Kamola

- 1986 - Andrzej Chrzanowski
- 1987 - Paweł Niczyporuk
- 1988 – 90 - Artur Wilimek
- 1991 – 92 – Michał Wysokiński
- 1993 – 95 - Katarzyna Mostowska
- 1996 – 98 – Ryszard Wilk
- 1999 - 2000 Dominik Duszak
- 2001 - Michał Grzęba
- 2002 - Bartek Ślązak
- 2003 – 2004 Piotr Gecow
- 2005 - Andrzej Bednarek

21. Opiekę nad Kołem sprawowali:

- 1959 – 70 – dyr. Jerzy Kowalczyk
- 1971 – 2009 – p. Mieczysław Bożym

❖ Współpracowali profesorowie:

- P. Mieczysław Łopata – *turystyka kajakowa*
- P. Marian Gmurek – *turystyka piesza, górską i kajakowa*
- P. Stanisław Kiełbus – *turystyka piesza i kajakowa*
- P. Danuta Wysocka – *współpraca z ZHP*
- P. Anna Michałowska – *turystyka górską*

Koło przestało istnieć w 2009 roku ze względu na brak zainteresowania wśród młodzieży oraz z powodu braku opiekuna.

Opracował Opiekun Koła *Mieczysław Bożym*

SKKT PTTK nr 24

Koło istnieje od stycznia 1999 roku. Jego członkami są głównie uczniowie Szkoły Podstawowej nr 163 im. Batalionu „Zośka” z siedzibą w Warszawie przy ulicy Osieckiej 28/32 oraz osoby, które lubią chodzić i poznawać kraj ojczysty (członkowie rodzin oraz zaprzyjaźnieni „włóczykije”).

Koło propaguje turystykę rodzinną, w związku z tym proponujemy szeroki wachlarz imprez począwszy od spacerów po Warszawie (również muzea), poprzez rajdy na orientację („Podkurek”, „Orient”, „Marcowe Idy”, „ZAW-OR”, „Zimowe tropy”, „Czerwcowe InO”), spacerów w okolicy stolicy (Mazowiecki Park Krajobrazowy, Puszcza Kampinoska, Powsin, Kabaty). Uczestniczymy w wycieczkach i rajdach organizowanych przez nasz Oddział PTTK („Śladami krajoznawców”, „Puszcza”, „Szerokie Pola”, Szlakiem Pamiątek Historycznych

Grochowa”, „Olszynka Grochowska”, „Zdobywamy Odznakę Bitwy Warszawskiej”, „Obwodnica Warszawska”, „BAM” – jesteśmy organizatorami wieczoru andrzejkowo – mikołajkowego) oraz przez inne Oddziały (np. Ogólnopolski Zlot Młodzieży „Palmiry”).

Oddzielnym rozdziałem naszej działalności jest wypoczynek letni i zimowy dla dzieci i młodzieży szkolnej. W latach 2005 – 2007 byliśmy współorganizatorem (z PTTK Ursus – kol. K. Pakuła) ośmiodniowego rajdu narciarskiego „Wędrówki Północy” po Suwalszczyźnie. Obecnie razem z kołem turystycznym PTSM nr 72 z Rembertowa (kol. I. Miernicki) organizujemy zimowiska dla dzieci i młodzieży. Obozy letnie (wędrówne) organizujemy od początku naszego istnienia, gdzie współopiekunami kolejno byli: kol. D. Kończak, W. Olszewska, I. Miernicki, D. Stawiński i ostatnio „ciocia” Magdalena Małolepsza.

W latach 2001 – 2005 organizowaliśmy Zlot Turystów Górskich (scheda po Ani Michałowskiej) przy ogromnej pomocy kolegów: śp. Zbigniewa Kozłowskiego i Mariana Gmurka.

We współpracy z Kołem turystycznym nr 72 z Rembertowa organizujemy coroczne imprezy „Święto piezzonego ziemniaka” i „Powitanie wiosny”.

Mamy także niewielkie osiągnięcia (dyplomy), gdyż bierzemy udział w konkursach.

2003 i 2005 – Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej Turystyczno – Krajoznawczy

2010 – „Zakończenie budowy I linii metra w Warszawie”

2012 – „Bataliony Armii Krajowej w Powstaniu Warszawskim”

Zdobyliśmy również I miejsce w XXVIII rajdzie na orientację „ORIENT 2005” i „ZAW-OR 2005”.

W związku z reformą oświatową, szkoła podstawowa opiekuje się uczniami w wieku 6 – 12 lat, nasza działalność jest skierowana na najmłodszych członków PTTK Oddziału Praga Południe.

Opiekun Koła SKKT PTTK 24
Krystyna Bęben

Statystyki zweryfikowanych odznak przez Referat Weryfikacyjny OKTP

WARSZAWSKA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA

L.p.	ROK	POPULARNA	BRAZOWA	SREBRNA	ZŁOTA	Razem
1	1976	108	50	0	0	158
2	1977	126	222	0	0	348
3	1978	15	371	0	0	386
4	1979	380	252	0	0	632
5	1980	168	104	0	0	272
6	1981	212	32	0	0	244
7	1982	167	118	0	0	285
8	1983	560	88	0	0	648
9	1984	200	80	0	0	280
10	1985	350	186	0	0	536
11	1986	380	100	0	0	480
12	1987	1298	138	0	0	1436
13	1988	1020	166	0	0	1186
14	1989	553	169	0	0	722
15	1990	272	0	0	0	272
12	1991	133	94	0	0	227
13	1992	355	0	0	0	355
14	1993	162	189	0	0	351
15	1994	331	28	0	0	359
16	1995	160	205	0	0	365
17	1996	248	170	0	0	418
18	1997	173	174	0	0	347
19	1998	229	202	0	0	431
20	1999	114	260	0	0	374
21	2000	189	196	0	0	385
22	2001	128	162	0	0	290
23	2002	58	52	0	0	110
24	2003	168	136	0	0	304
25	2004	161	169	0	0	330
26	2005	209	108	2	2	321
27	2006	88	6	1	0	95
28	2007	76	44	3	0	123
29	2008	297	7	0	0	304
30	2009	2	41	0	0	43
31	2010	113	3	0	0	116
32	2011	91	3	0	0	94
33	2012					
Razem:		9294	4325	6	2	13627

ODZNAKI TURYSTYKI PIESZEJ

L.p.	ROK	POPULARNA	BRAZOWA	SREBRNA	ZŁOTA	Razem
1	1973	9	11	0	0	20
2	1974	17	11	0	0	28
3	1975	18	17	0	0	35
4	1976	120	40	0	0	160
5	1977	96	18	1	0	115
6	1978	63	39	8	0	110
7	1979	134	48	8	0	190
8	1980	101	46	11	0	158
9	1981	61	38	9	0	108
10	1982	70	42	9	0	121
11	1983	72	31	7	0	110
12	1984	84	30	10	0	124
13	1985	41	18	12	0	71
14	1986	118	54	22	0	194
15	1987	38	34	7	0	79
16	1988	40	36	14	0	90
17	1989	48	36	9	0	93
18	1990	69	28	6	0	103
19	1991	41	24	1	0	66
20	1992	33	18	3	0	54
21	1993	33	12	8	2	55
22	1994	65	35	5	2	107
23	1995	38	10	7	0	55
24	1996	47	20	2	0	69
25	1997	14	23	6	0	43
26	1998	67	22	4	0	93
27	1999	21	24	3	0	48
28	2000	32	11	6	1	50
29	2001	20	12	2	0	34
30	2002	14	4	1	0	19
31	2003	0	6	0	0	6
32	2004	5	2	2	1	10
33	2005	6	5	3	1	15
34	2006	14	5	0	0	19
35	2007	3	2	1	0	6
36	2008	10	1	1	0	12
37	2009	5	2	1	0	8
38	2010	9	0	0	0	9
39	2011	0	3	0	0	3
40	2012					
Razem:		1676	818	189	7	2690

Odnazka Okolicznosciowa Turystyki Pieszej i Kolarskiej "BITWA WARSZAWSKA 1920r."																											
ROK	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Razem
	43	12	2	0	1	8	33	0	99																		
Odnazka																											
Turystyczno-Krajowawca																											
"BITWA WARSZAWSKA 1920r."																											
ROK	1982	26	28	5	258	23	17	27	10	96	17	1	3	593													
	2	2	3	0	0	1	0	w tym honorowe =										0	1	0	9						
ROK	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Razem													
	57	3												60													
	0	0												0													
Odnazka																											
Turystyczno-Krajowawca																											
"WARSZAWSKA OBWODNICA TURYSTYCZNA"																											
ROK	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Razem									
	31	13	4	7	5	8												68									
	10	10	4	1	3	0												28									
	3	8	3	1	3	0												18									
	44	31	11	9	11	8												114									
Odnazka																											
Krajowawca PTTK																											
"POWSTANIE LISTOPADOWE 1830-31"																											
ROK	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Razem										
	5	2	10	4	1												22										
	0	0	4	3	1												8										
	0	0	5	0	6												11										
	5	2	19	7	8												41										

SIEDMIO- MILOWE BUTY

L.p.	ROK	SREBRNE	ZŁOTE	Razem
1	1980	0	0	0
2	1981	3	0	3
3	1982	12	1	13
4	1983	176	3	179
5	1984	29	6	35
6	1985	25	3	28
7	1986	57	2	59
8	1987	25	2	27
9	1988	13	13	26
10	1989	17	18	35
11	1990	7	6	13
12	1991	0	0	0
13	1992	4	0	4
14	1993	1	0	1
15	1994	3	1	4
16	1995	39	1	40
17	1996	1	2	3
18	1997	3	2	5
19	1998	17	4	21
20	1999	3	0	3
21	2000	8	4	12
22	2001	6	4	10
23	2002	1	3	4
24	2003	0	1	1
25	2004	0	0	0
26	2005	0	0	0
27	2006	2	0	2
28	2007	1	0	1
29	2008	1	0	1
30	2009	0	0	0
31	2010	1	0	1
32	2011	0	2	2
33	2012	1	2	3
Razem:		236	70	306

35 LAT HKT >TREP< PTTK W STATYSTYCE

rok	liczba członków	liczba uczestników	w tym młodzieży	liczba imprez	ino	piesze	górskie	kolarskie	żeglarskie	kajakowe	inne
1976		47	47	5		4	1				
1977	20	220	184	22	6	16					
1978	23	851	851	34	3(7)	21	1	1	1	1	2
1979	36	708	687	38	3(15)	16	3	2			2
1980	37	847	697	37	4(18)	17	1				1
1981	39	787	747	27	4(9)	14					
1982	35	583	551	24	3(7)	14					
1983	21	540	482	21	3(11)	6	4				
1984	33	962	812	32	3(10)	6	16				
1985	32	1123	1003	35	3(12)	7	15	1			
1986	27	882	722	21	4	2	15				
1987	27	777	656	18	3	3	12				
1988	27	737	584	17	4	3	10				
1989	27	789	449	10	3	5					
1990	25	643	391	10	3	5					
1991	21	542	280	6	3	3					
1992	10	684	415	6	6						
1993	10	611	310	6	5		1				
1994	10	645	352	4	4						
1995	11	1019	681	6	5	1					
1996	11	697	483	5	5						
1997	10	1074	839	7	7						
1998	10	956	586	8	7	1					
1999	10	805	454	6	5	1					
2000	11	1172	688	5	1						
2001	12	1201	700	6	5	1					
2002	11	1179	697	6	5	1					
2003	11	979	577	8	7	1					
2004	13	1556	816	8	7	1					

rok	liczba członków	liczba uczestników	w tym młodzieży	liczba imprez	ino	piesze	górskie	kolarskie	żeglarskie	kajakowe	inne
2005	11	1264	624	9	7	1					1
2006	11	865	318	7	6	1					
2007	11	1103	333	7	6	1					
2008	10	1233	373	8	7	1					
2009	10	1421	489	8	7	1					
2010	10	1283	356	7	6	1					
2011	12	2021	537	8	7	1					
2012											
razem		31580	19724	488	171	153	89	4	1	1	6

MOJE TURYSTYCZNE PONAD 50 LAT

Z turystyką związana jestem od 1961 roku, którą to zainteresowała mnie profesor Maria Kupczyńska, nauczycielka geografii w Liceum Pedagogicznym w Warszawie. Była bardzo wymagająca, ale lubiłam ten przedmiot. Ciekawa byłam szczególnie poznania piękna kraju ojczystego. Na obóz wędrowny trzeba było naprawdę zasłużyć dobrą oceną z geografii, udziałem w wycieczkach pieszych (sobotnie) oraz pracami społecznymi w pracowni geograficznej. Na obóz wędrowny pojechałam (za własne kieszonkowe) po drugiej klasie Liceum. Były to Góry Świętokrzyskie. Leg. SKKT im. Wincentego Pola w stopniu brązowym w. 10, srebrnym w. 12, złotym w. 1.

W Liceum Pedagogicznym ukończyłam trzyletni kurs Wiedzy o Warszawie, z wynikiem bardzo dobrym, organizowanym przez Kuratorium Oświaty i Wychowania. Leg. Przewodnika turystyki szkolnej w. 108 (wydał Szkolny Wojewódzki Ośrodek Krajoznawczo Turystyczny ul. Smolna 30, podpisała p. J. Czajka).

W 1965 roku po zdaniu matury studiowałam w Studium Nauczycielskim i rozpoczęłam działalność z młodzieżą w Szkole Podstawowej nr 145 na ul. Weterynaryjnej 3. Chodziłam na piesze wycieczki z dziewczynami, uwielbiały spotkania z przyrodą i zabytkami po województwie warszawskim.

W latach 1967 – 1978 byłam członkiem Nauczycielskiego Koła PTTK w. 516 przy ul. Smolnej 30. To były wspaniałe lata. Byłam bardzo młoda, zdrowa, uwielbiałam chodzić po górach, poznawać zabytki oraz historię naszych pokoleń.

W 1970 roku zdobyłam uprawnienia kierownika wycieczek szkolnych (leg. W. 36/70), legitymacja podpisana przez kuratora okręgu szkolnego – Jana Karpińskiego oraz przewodniczącego WKKFIT. Obozy wędrownie prowadził kolega Jerzy Stańczak (działacz i dyrektor szkoły z Pragi Północ) oraz koleżanka Jadwiga Czajkowska (Kuratorium Oświaty i Wychowania). Były to obozy szkoleniowe np. Beskid Wyspowy, pełne doświadczeń turystycznych (np. gotowania na kocherach).

Od 1965 do 1975 roku brałam udział w zlotach Szkolnych Kół Krajoznawczo Turystycznych, które organizowały PTTK i Kuratorium Oświaty i Wychowania.

IV Zlot SKKT w Pogorzeli Warszawskiej (mój pierwszy). Złoty odbywały się we wrześniu (Zalesie Górne, Powsin – jako sędzia, od 1968 z młodzieżą z SP

145 (Józefów, Śródborów, itd.). Po 10 latach przerwy w 1985 roku - XV Zlot odbył się w maju w Świdrze.

Z młodzieżą SP 145 poznawałam swój kraj ojczysty do 1976 roku. Pamiętam wspaniałą Anię Korczyńską.

W 1969 roku na zimowisku w Szczawnicy zdobyłam uprawnienia Organizatora Turystyki (Leg. W. 1669 podpisana przez p. Jadwigę Czajkowską i p. Wolińską (opiekuna SKKT przy VIII LO). W Rajdach Nauczycielskich PTTK uczestniczyłam z koleżanką z Liceum Pedagogicznego Henią Pajkowską, z którą to prowadziłam dwa piesze obozy wędrowne (Beskid Niski i Góry Świętokrzyskie). W 1970 r. na Rajdzie Nauczycielskim (kolejnym) zdobyłam złotą odznakę OTP, w 1981 r. uprawnienia Instruktora Krajoznawczego Regionu w. 109, w 1988 uprawnienia Przewodnika Turystyki Pieszej (8532/III).

Od 1969 do 2005 roku jestem członkiem PTSM (Polskiego Towarzystwa Schronisk Młodzieżowych). Trasy typowe obozów wędrownych umożliwiły korzystać nam z taniej bazy noclegowej oraz opracowanie tras typowych. Były to obozy Doliną Supraśli, województwo gdańskie, województwo szczecińskie, Kujawy i Pałuki, Zielonogórskie, Roztocze, Suwalskie (4 razy), białostockie (2 razy), Sudety, Bieszczady, Góry Świętokrzyskie. Towarzyszyły mi wspaniałe koleżanki Henia Pajkowska, Ewa Zrebek, Wiesława Olszewska, a ostatnie obozy kol. Krystyna Bęben (też nauczycielka). PTSM bardzo dba o kształcenie kadry obozów wędrownych. Organizował szkolenia w Kłębowie, Zakopanem. W 1986 roku zdobyłam uprawnienia lustratora schronisk młodzieżowych. Dla aktywnych działaczy organizował wyjazdy zagraniczne. W 1971 r. za 8 200 zł zwiedziłam Francję.

SZKOLNY WOJEWÓDZKI OŚRODEK
LEGITYMACJA Nr 408
Krajoznawczo-Turystycznej
Warszawa, ul. Szkołnej 30, tel. 2749-52
KRAJOZNAWCZO-TURYSTYCZNEJ
Danuta Gryniewicz
(imię i nazwisko)
ucz. _____
nazwa i adres szkoły _____
urodz. dn. 16 V 1945
zam. w Wąwnowie
ul. Francuska 22-7
ma prawo do noszenia Szkolnej Odznaki
Krajoznawczo-Turystycznej stopnia
przewodnika turystyki
Opiekun SKKT lub kierownik wycieczki _____
Płochy Szkołnej SWOKH _____
Dyrektor (kierownik) szkoły _____
Kierownik SWOKH _____
PW-HDA Wzór Min. sw. III/2 zam. nr 440/P6
SZGrał. 887-ZE12-G 32-50 A7 kart. 5 kl. 199 r

W latach 1970 – 75 mniejsze zaangażowanie w działalność turystyczną, gdyż praca zawodowa i studia zajmowały ogrom czasu, ale Złotów SKKT nie opuszczałam.

Od 1977 roku rozpoczęłam pracę w Ognisku Pracy Pozaszkolnej (OPP) „Harcerz” w Aninie prowadząc działalność turystyczną w HKT (Harcerskie Koło Turystyczne) „Świerszcze” z kol. Wandą Napiórkowską (byłą dyrektorką OPP i prezesem HKT „Świerszcze”. Organizowałyśmy rajdy „Zwycięstwa nad Faszyzmem”, „Wyzwolenia Pragi”, „Muminki”, Złoty SKKT Pragi Południe, eliminacje dzielnicowe OMTTK (Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej Turystyczno Krajoznawczy), rajdy HKT „Wyga”, Olszynka Grochowska, udział w rajdach „Rumcajsa” (Zbigniew Godlewski). W 1978 r. jeżdżąc z chłopakami na rowerach zdobyłam uprawnienia Przewodnika Turystyki Kolarskiej (leg. 2887). Nie zapomnę wycieczki na rowerach do Radzymina i z powrotem. Chłopaki mieli frajdę, a ja czułam siodełko kilka dni, ale nie zraziłam się. Często robiliśmy wypadki z koleżanką Beatą Tomecką na rajdy organizowane przez WKK „Kinowa” (Włodek Balicki).

Od 1981 roku zostałam członkiem zarządu PTTK oddział Praga Południe i przejęłam przewodnictwo Komisji Krajoznawczej (do dziś). Organizuję wycieczki śladami krajoznawców – Z. Glogera (od 1987 r. patrona naszego oddziału), A. Janowskiego, M. Orłowicza, K. Kulwiecia, M. Wiśnickiego, S. Staszica, W. Pola, J. Węgrzynowicza.

W latach 1979 – 1980 wraz z młodzieżą uczestniczyłam w wycieczkach pieszych (sobotnich) organizowanych przez „Niezależnych”. Zbiórka była zawsze o 9 – tej przed Cepelią w Centrum.

Od 1979 – 85 byłam opiekunem SKKT przy SP 218 i 15 – „Włóczykije” i „Obieżyświaty”

Od 1985 zostałam opiekunem SKKT PTTK 5 przy SP 15 „Obieżyświaty”. Już ściśle współpracowałam z Zarządem Oddziału. Uczestniczyliśmy we wszystkich możliwych wycieczkach organizowanych przez Oddział. Rywalizacja kół była ogromna np. w rajdach SKKT PTTK 6 (M. Bożym) „Puszcza” i „Szerokie Pola”-wiedza encyklopedyczna, ambitni pasjonaci zdobywania odznak (ja też), ale dziś zbieram tylko autografy sławnych ludzi.

Uczestniczyliśmy w latach 1985 – 2005 w eliminacjach rejonowych – dzielnicowych i wojewódzkich OMTTK, zdobywając zaszczytne miejsca. Już w 1983 r. finał - Więcbór, 1986 – Poznań, 1990 – Słupca, 1993 – Żary, 1994 – Warszawa, 1995 – Iłża. Złoty EKO w Puławach cieszyły się ogromnym zainteresowaniem (wycieczki krajoznawcze, konkursy, basen, ogniska) to lata 90 – te.

Od 2005 roku SKKT PTTK 5 działa przy Szkole Podstawowej nr 72, gdzie od 2008 roku jest siedziba Oddziału.

W latach 1994 – 2005 jeździliśmy z PTTK Ursus (K. Pakuła) na nartach „Wędrówki Północy”. Na pierwszym zimowisku miałam 22 osoby (SKKT PTTK 5). Baza była w szkołach w Bakalarzewie, Becejtach, Oklinach, Jeleniewie, Sejnach, Pawłówce, Suwałkach. Ostatnie moje marsze na nartach to Smolniki 2005. Zjeżdżając po oblodzonej drodze z góry (omijając Mikołaja) wpadłam na przymię zlodowaciałego śniegu i trach – złamałam w nadgarstku lewą rękę.

Jako SKKT PTTK 5 w latach 1997 – 2005 organizowałam dwudniowe autokarówki Barburkowo – Andrzejkowo – Mikołajkowe (Smoszewo, Spała, Firlej, Gołotczyzna, Olkusz). Ogromna pomoc kol. K. Bęben – pomogła w przetrwaniu tej tradycji (wieczór wróżb, święty Mikołaj).

Od 1997 r. do chwili obecnej jestem prezesem naszego oddziału, nadal mam kontakt z młodzieżą (SP 72), z którą najczęściej uczestniczymy w imprezach na orientację organizowanych przez kol. A. Krochmala, A. Kędziorka, W. Drozdę. Do uprawiania turystyki w ramach Roku Turystyki Rodzinnej zachęciłam Jacka Łagiewicza z żoną i dwojgiem dzieci oraz M. Skóra z trzema synami.

Od 2008 roku organizuję comiesięczne wystawy tematyczne dla uczniów klas IV – VI SP 72. Najciekawsze tematy to: „Wrzesień 39”, „Powstanie Listopadowe na Pradze”, „Wawer oskarża”, „Odbudowa Warszawy po II wojnie światowej”, „Olszynka Grochowska – jej bohaterowie i pamiątki historyczne”, „Akcja pod Arsenalem”, „Polskie Konstytucje”, „Zabytki Pragi”. Młodzież chętnie przychodzi w ramach lekcji na „spotkania z historią”, aktywnych nagradzam dyplomami, przewodnikami, znaczkami okolicznościowymi.

Członkowie Oddziału biorą udział w imprezach takich jak:

- „Akcja Bojowa na Kutscherę” – 1 luty
- „Akcja pod Arsenalem” – 26 marca
- „Magdalenka” – 28 maja
- „Powstanie Warszawskie” – 1 sierpnia

- „Akcja Sieczychy” – 20 sierpnia
- Centralny Złot Młodzieży „Palmiry” – październik
- „Niepodległa Polska „ – 11 listopada
- „Szlakiem Podchorążych” – 29 listopada
- „Wawer oskarża” – 27 grudnia

Dzięki działaczom (społecznym) nasz Oddział jeszcze prężnie działa i rozwija się. Pozwolę sobie wymienić koleżanki i kolegów: A. Krochmal, A. Kowalski, A. Kędziorek, M. Bożym, K. Bęben, W. Olszewska, K. Grzelak, B. Waszak, K. Zaleski, Z. Strzeżek, D. Rosner, A. Michałowska, M. Grochowska, B. Tomecka, D. Stawiński (doradca merytoryczny).

Turystykę poza pracą zawodową stawiam na pierwszym miejscu. Choć nie to zdrowie, ale jaka emerytka jeszcze aktywna i chyba potrzebna społeczeństwu (?).

Doświadczenie i wiedzę krajoznawczą oraz organizację imprez przekazywali mi: sp. Jadwiga Czajka, Jerzy Stańczak, Danuta Rosner i Mieczysław Bożym. Zaslugują na wyróżnienie "Nauczyciel Kraju Ojczystego".

Danuta Kończak

CZAK 2011

Dla niewtajemniczonych „Centralny Złot Aktywu Krajoznawczego”. W tym roku odbył się w Gorzowie Wielkopolskim w dniach 22-28 sierpień 2011 roku. Uczestnikami Złotu z naszego Oddziału byli: Mieczysław Bożym i Andrzej Kowalski.

Dzień pierwszy (poniedziałek)

Wyjechaliśmy z Warszawy 10,35 pociągiem Lublin – Warszawa – Poznań – Krzyż (przesiadka) – Świnoujście. Podróż wygodna w 2 klasie pociągiem TLK. W Krzyżu 15 minut na przesiadkę do Gorzowa i po niecałej godzinie (około 17,00) byliśmy w Gorzowie. Taksówką w kilkanaście minut do Domu Studenta przy al. Piłsudskiego. Po kilku minutach byliśmy zakwaterowani i zaproszeni na kolację. Kwatera dość możliwa, wygodne łóżka, szafki obok. Węzeł sanitarny (umywalki, prysznic, WC) na 4 pokoje – około 10 osób. Po kolacji około 18,00 („szwedzki stół” – wyżywienie dobre i w dowolnej ilości) krótki spacer i wieczorne pogawędki.

Dzień drugi (wtorek)

Rano śniadanie (bardzo obfite) i wyjazd na autokarową wycieczkę przedzlotową na cały dzień. Zaopatrzone nas w suchy prowiant. Trasa wycieczki wiodła do Międzyrzecza, gdzie zwiedziliśmy zamek i muzeum z bogatym zbiorem portretów trumiennych. Zamek zwiedzaliśmy kilka razy i należy stwierdzić, że niewiele się zmieniło. Poprawiono otoczenie zamku i uporządkowano dziedziniec (wewnątrz murów) oraz izbę tortur.

Z Międzyrzecza pojechaliśmy do Kaławy, gdzie zwiedziliśmy fragment Międzyrzeckiego Rejonu Umocnień, który Niemcy zaczęli budować w 1936 roku jako pas umocnień na wypadek agresji ze wschodu. Nie na wiele się on przydał. Pierwszy raz zwiedzałem fragment podziemnych korytarzy w 1976 roku, gdy prowadziłem pieszy obóz wędrowny po Ziemi Lubuskiej. W Kaławie odpoczywaliśmy, gdy miejscowi chłopcy powiadomili nas, że obok zabudowaniami PGR-u są bunkry i można wejść do podziemi. Zostawiliśmy dwie osoby przy plecakach, a reszta około 20 osób zeszło z latarkami w głąb podziemi. Prowadziły nas żelazne schody w kształcie linii śrubowej. Naliczyliśmy około 11 pięter. Na dole nisze wybetonowane i korytarz z torami kolejki wąskotorowej. Korytarz wysokości około 2 m i szerokości – 2 m. Przeszliśmy około 1 km i doszliśmy do dużego korytarza o wysokości 3-4 m. Po przejściu kilkuset metrów zawróciliśmy i wyszliśmy na górę.

Obecnie zbudowano inne wejście, trochę oddalone od tego pierwszego. Oświetlono trasę turystyczną, która w zależności od kondycji zwiedzających ma długość od 500 do 1000 m (a może więcej). Zejście w dół to około 150 schodków (wybetonowanych) i tyle samo do góry. Część naszej trasy (700 m) była nieoświetlona i bardzo przydały się latarki. Przewodnik opowiadał o poszczególnych fragmentach fortyfikacji do czego służyły. To zwiedzanie MRU było bardzo wyczerpujące. Wejście starego bunkra jest zachowane, ale nie korzysta się z niego. Na powierzchni, między liniami bunkrów były betonowe zapory przeciwczołgowe tzw. zęby smoka. 35 lat temu były jeszcze szyny kolejowe wystające nad ziemię około 35 cm, zabetonowane. Obecnie ich nie ma.

Z Kaławy pojechaliśmy do Kopalni Węgla Brunatnego w Sieniawie. Kopalnia odkrywkowa. Obecnie nieczynna, ale duże ilości węgla leżą na składzie i co jakiś czas samochody wywożą ten węgiel. Urządzenia i maszyny

jeszcze są ale większość nie pracuje. Kopalnia jest niewielka jakieś 1/10 Turoszowa. Ostatnim celem wycieczki był Łagów i zamek Joannitów, ale było bardzo mało czasu na zwiedzanie. Krótka historia, rzut oka i do autokaru.

Po powrocie do Gorzowa – obiado-kolacja (bardzo obfita). O godzinie 20,00 - w Miejskim Centrum Kultury – oficjalne otwarcie Zlotu. Wystąpienia vipów, koncert chóru młodzieżowego i pokaz działalności Oddziału PTTK w Gorzowie Wlkp. Około 22,00 powrót na kwatery.

Dzień trzeci (środa)

Rano śniadanie + wałówka na drogę i o godz. 8,15 wyjazd na wycieczkę „Szlakiem Zakonów Rycerskich na Ziemi Lubuskiej”. Najpierw pojechaliśmy do Lubniewic, które obejrzelśmy z okien autokaru. Miejscowość letniskowo-wypoczynkowa.

Z braku czasu nie zatrzymujemy się i jedziemy do Sulęcina. Zwiedzamy Dom Joannitów, gdzie mieści się Centrum Współpracy Polsko-Niemieckiej, kościół z XIII wieku wielokrotnie przebudowywany oraz fragmenty murów miejskich z XIV w.

Kolejnym miejscem na szlaku wycieczki było Ośno Lubuskie. Oglądamy mury i bramy miejskie, kaplicę św. Gertrudy z XIV w. i kościół gotycki św. Mikołaja z 1298-1380r.

Z Ośna udajemy się do Słońska, gdzie zwiedzamy parafialny kościół gotycki z 1475-1522r. (spotkała nas tu humorystyczna niespodzianka, gdyż proboszcz otwierając kościół był w kalesonach), wieżę z 1603r. oraz ruiny pałacu Joannitów zbudowanego w XIV w., a przebudowanego w stylu barokowym w latach 1662-67.

Dalsza trasa wycieczki prowadziła do Kostrzyna, gdzie kierownictwo zdecydowało, żeby zwiedzić jeden z fortów Twierdzy Kostrzyn, ale leżący po stronie niemieckiej, w odległości około 8 km. Fort Gorqast i jego historia przedstawiona jest na folderze, który otrzymali wszyscy uczestnicy wycieczki.

W drodze powrotnej zwiedziliśmy kościół templariuszy z XIII w. w Chwarszczanach. Kościół późnoromański, później przebudowany w stylu gotyckim.

Powrót do Gorzowa. Obiado-kolacja około 18, a następnie o godz. 20 w Miejskim Centrum Kultury prelekcja nt. Park Narodowy „Ujście Warty”. Niestety prelegent nie przybył – było zastępstwo.

Dzień czwarty (czwartek)

Po śniadaniu o godz. 8,15 wyjazd na kolejną wycieczkę pt. „Szlak twierdzy Kostrzyńskiej i jej fortów osłonowych”. Po przyjeździe do Kostrzyna krótka prelekcja przewodnika o historii Starego Miasta (ruiny), a następnie spacer 2-

godzinny z objaśnieniami: „tu było to, a tam tamto”. Ruiny zarośnięte krzewami, tylko ścieżki po dawnych ulicach. Po zwiedzeniu ruin Starego Miasta udaliśmy się do fortu „Żabice”. Nikt nie uprzedził żeby zabrać latarki i odpowiedni ubiór oraz buty – było pełno komarów i błota. Spora część wycieczkowiczów pozostała przy autokarze. Ostatnim fortem całkowicie zarośniętym był fort „Czurnów”. Zwiedzanie zupełnie bez sensu. Powrót do Gorzowa. Obisokolacja. Wieczorem – prelekcja „Badania archeologiczne na Ziemi Gorzowskiej”.

Dzień piąty (piątek)

Jak zwykle po śniadaniu o godz. 8,15 wyjazd na kolejną wycieczkę pt. „Szlak przyrodniczo-historyczny”. Pierwsze kroki do dyrekcji Parku Narodowego „Ujście Warty”. Sympatyczne otoczenie i ciekawa prelekcja z przezroczami o parku. Park utworzony w dniu 1.07.2001r. Powierzchnia około 8 000 ha. Ścisłą ochroną objęto 682 ha. Otulina parku zajmuje obszar 10,5 tys. ha. Świat zwierząt reprezentowany jest przez około 270 gatunków ptaków i liczne grono ssaków jak: lisy, jenoty, borsuki, wydry, łasice, gronostaje, kuny, tchórze, bobry, dziki, sarny oraz wielka różnorodność ryb. Świat roślinny to około 500 gatunków, w tym wiele objętych ochroną gatunkową. Po prelekcji w dyrekcji parku pojechaliśmy do Słońska, gdzie wytyczono trasę pt. „Ptasim szlakiem” o długości 2,5 km. Spacer wśród bagien sprawił dużą satysfakcję.

Następnie jedziemy do Witnicy, gdzie znajduje się unikalny „Park Drogowskazów Cywilizacji”. Park podzielony został na sektory: „Przestrzeń słupów milowych cywilizacji”, „Przestrzeń refleksji”, „Przestrzeń kultury drogi”, „Przestrzeń fantazji”. W każdym sektorze unikalne eksponaty i kopiec Koziółka Matołka.

Po zwiedzeniu parku przejazd do Bogdańca. Zwiedzamy Muzeum Budownictwa i Techniki Wiejskiej w zabytkowym młynie. W zagrodzie i w budynku mnóstwo eksponatów dawnych narzędzi i urządzeń wiejskich. Uczestniczymy tu w przygotowaniu i wypieku chleba w piecu chlebowym. Degustujemy upieczony ekologiczny chleb. W okolicy ścieżka przyrodniczo-dydaktyczna i 3 rezerwy przyrody. Ale nie mamy czasu na zwiedzanie. Wracamy do Gorzowa. Godz. 18 obiado-kolacja. O godz. 20 w MCK sesja popularno-naukowa „Gorzów Wlkp. – różnorodność krajoznawcza źródłem atrakcyjności turystycznej”. Referat wygłosił Zbigniew Rudziński – prezes Oddział PTTK w Gorzowie.

Dzień szósty (sobota)

Tradycyjnie już – po śniadaniu wyruszamy na pieszą wycieczkę po Gorzowie. Prowadzi prezes oddziału w Gorzowie – Zbigniew Rudziński.

Gorzów Wlkp. – miasto wojewódzkie (130 tys. mieszkańców). Lokowane w 1257 przez Albrechta de Luqe lennika margrabiego brandenburskiego Jana. Okres świetności XIV-XV w. W latach 1402-54 należało do zakonu Krzyżackiego. Podupadło w czasie wojny 30-letniej. Rozkwit w XVIII w. Zniszczone w 50% w czasie II wojny światowej. Odbudowane i rozbudowane po wojnie.

Na początku zwiedzamy Park Dendrologiczny Muzeum Lubuskiego. Park rozciąga się na powierzchni 3,32 ha. Wytyczono ścieżkę dydaktyczną pozwalającą obejrzeć 150 gatunków drzew i krzewów. Muzeum znajduje się w dawnej willi Gustawa Schroedera właściciela fabryki kabli. W muzeum są ekspozycje stałe jak zbiory porcelany, wyrobów ze złota, mebli, portrety epitafijne, broń, numizmatyka oraz czasowe. Cennym rarytasem jest zbiór akwarel Henryka Rodakowskiego. Po 2 godzinach dalszy spacer na Stary Rynek, po drodze oglądając pomnik kłozarda „Szymona Giętkiego”, studnię Czarownic, pomnik „Bamberki”, fontannę Pauckscha, kamienice secesyjne i fragment dawnych murów obronnych z XIV w. Zwiedzaliśmy katedrę pw. Wniebowstąpienia NMP, która jest cennym zabytkiem architektury wczesnogotyckiej z XIII wieku z fragmentami romańskimi. W XV wieku kościół został wyposażony w organy, które później rozbudowywano. Z wieży katedry (udostępnionej turystom) można podziwiać panoramę miasta. Dalsza trasa wycieczki prowadziła na bulwar nad Wartą, gdzie czekał na nas lodołamacz „Kuna”, którym udaliśmy się do Santoka.

Santok – wieś o zabudowie ulicowej u ujścia Noteci do Warty. Jako osada istnieje od VIII w. Od X w. ważny gród strategiczny. Od XII w. siedziba kasztelani. Godność kasztelana santockiego nadawana była aż do 1793r. W 1266 r. Santok znalazł się w składzie Nowej Marchii, a od 1455 – Brandenburgii. Neogotycki kościół z 1857 r. Domy z XIX w. i wieża widokowa 1937 r.

Podróż trwała około 2 godzin w czasie której podziwialiśmy przyrodę dolnej Warty. W Santoku kierujemy się do muzeum, w którym wysłuchaliśmy prelekcji kustosa o historii grodu. W muzeum bardzo dużo wykopalisk archeologicznych oraz uzbrojenia dawnych wojów. Następnie przeprowiliśmy się promem na drugą stronę Warty i oglądaliśmy grodzisko średniowieczne (X-XV wiek). Wracamy promem z powrotem i po krótkiej przerwie ładujemy się na statek. Wracamy do Gorzowa na kwatery. Obiady-kolacje. Odpoczynek, a o godzinie 20 w MCK uroczyste zakończenie CZAK-u i przekazanie laski złotowej Oddziałowi PTTK w Sosnowcu – organizatorowi CZAK-u 2012.

Dzień siódmy (niedziela)

Rano śniadanie, wałówka na drogę, pakowanie, pożegnania. Jedziemy taksówka na dworzec. Czekamy godzinę. Pociągiem Kostrzyń – Krzyż jedziemy około 50 minut. Przesiadka na pociąg relacji Szczecin – Warszawa – Lublin. O godzinie 18 Warszawa – nareszcie w domu.

Refleksje pozlotowe

A. pozytywne:

- bardzo dużo wycieczek krajoznawczych (5),
- obrady i dyskusje w godzinach 20-22,
- bardzo dobre wyżywienie (szwedzki stół),
- dobra organizacja imprez i sympatyczna atmosfera,
- w prezencie – ciekawe materiały krajoznawcze.

B. negatywne:

- brak ogniska turystycznego.

O czyn donosi Mieczysław Bożym

NASZ REKORDZISTA

ODZNAKI TURYSTYCZNE

ZDOBYTE PRZEZ ANDRZEJA KOWALSKIEGO

(w nawiasach data zdobycia)

ODZNAKI TURYSTYKI KWALIFIKOWANEJ

GÓRSKA ODZNAKA TURYSTYCZNA (GOT):

popularna (1984), mała brązowa (1985), mała srebrna (1987), mała złota (1991).

ODZNAKA IMPREZ NA ORIENTACJĘ (OInO):

popularna (1986), mała brązowa (1988), mała srebrna (1991).

ODZNAKA TURYSTYKI PIESZEJ (OTP):

popularna (1980), brązowa (1981), mała srebrna (1982), mała złota (1985), duża srebrna (1987), duża złota (mam); "Za Wytwałość w Turystyce Piesznej": w otoku ciemnozielonym (I stopień)-(1995), w otoku granatowym (II stopień)-(1999), w otoku czerwonym (III stopień)-(2004); "Dla Najwytrwalszych": brązowa (I stopień)-(2010).

ODZNAKI KRAJOZNAWCZE PTTK

KRAJOZNAWCZA ODZNAKA MORSKA: brązowa (1989), srebrna (1997) i złota (2007).

ODZNAKA KRAJOZNAWCZA (OK; zlikwidowana w 1993r):

brązowa (1980), srebrna (1985) i złota (1989).

ODZNAKA KRAJOZNAWCZA (obowiązująca od 26.02.1993r.):

- **REGIONALNA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA (ROK):**
brązowa (1993) i srebrna (1993);
- **ODZNAKA KRAJOZNAWCZA POLSKI (OKP):**
brązowa (1995), srebrna (1997), złota (2010).
- ODZNAKA PRZYJACIEL NATURALNEGO ŚRODOWISKA (OPNŚ):**
popularna (1984), brązowa (1985), srebrna (1987), złota (1989); honorowa (1999).
- ODZNAKA "TURYSTA-PRZYRODNIK":**
popularna (1987), brązowa (1987), srebrna (1988) i złota (1991).
- ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA "ZNAM KRAJE PRZYJACIOŁ":**
brązowa (1980), srebrna (1986).
- TURYSTYCZNA ODZNAKA "SZLAKAMI CHWAŁY OREŻA POLSKIEGO":**
jednostopniowa (1986).

ODZNAKI REGIONALNE PTTK

- KROŚNIEŃSKA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA (KOK):** brązowa (1987).
- MAZOWIECKA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA:**
popularna (2008), brązowa (2010), srebrna (2012).
- ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „MIŁOŚNIK GDYNI”:** I stopień-błękitna (2007).
- ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „POZNAJ SZLAK GRUNWALDZKI” (PTTK Chełm):**
brązowa (2011).
- ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „SERCE SERC” – ŚLADAMI BOLESŁAWA PRUSA:**
brązowa (2010).
- ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „SZLAK ARCHITEKTURY DREWNIANEJ – MAŁOPOLSKA”:** popularna (2009).
- ODZNAKA KRAJOZNAWCZO TURYSTYCZNA „ZNAM GMINĘ JASIEŃ”:**
brązowa (2011).
- ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „SZLAKAMI TYSIĄCLECIA PO ZIEMI KIELECKIEJ”:**
brązowa (1987), srebrna (1998), złota (1998).
- ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „SZLAKIEM KOŚCIOŁÓW GOTYCKICH POWIATU KOSZALIŃSKIEGO I KOŁOBRZESKIEGO”:** jednostopniowa (2005).
- ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „SZLAKIEM ZABYTEKÓW ARCHITEKTURY DREWNIANEJ w WARSZAWIE”:** jednostopniowa (2008).
- ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „ŚLADAMI gen. JÓZEFA SOWIŃSKIEGO”:**
jednostopniowa (2007).
- ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „ŚLADAMI prof. ROMANA KOBENDZY”:**
brązowa (2010), srebrna (2011).
- ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „WĘDRÓWKI ZA św. FLORIANEM”:**
jednostopniowa (2010).
- ODZNAKA KRAJOZNAWCZA WOJ. CHEŁMSKIEGO:** brązowa (2001).
- ODZNAKA KRAJOZNAWCZA WOJ. KATOWICKIEGO:** brązowa (1993).
- ODZNAKA KRAJOZNAWCZA WOJ. WAŁBRZYSKIEGO**
(jednostopniowa, zdobywana wielokrotnie): po raz pierwszy (1995).
- ODZNAKA KRAJOZNAWCZA ZIEMI GDAŃSKIEJ:**
(mam); niebieska (stopień III)-(1997), żółta (stopień II)-(1998), biała (stopień I)-(2007).
- ODZNAKA KRAJOZNAWCZA ZIEMI PIASECZYŃSKIEJ:** jednostopniowa (2005).
- ODZNAKA KRAJOZNAWCZA ZIEMI PRUDNICKIEJ:** brązowa (2010).
- ODZNAKA „TURYSTA CHEŁMNA”:** I stopień (napis PTTK niebieski-1989), II stopień (napis PTTK żółty-1991), III stopień (napis PTTK biały-1997).
- ODZNAKA REGIONALNA „PRZYJACIEL ZIEMI CHEŁMOŃSKIEGO”:**
jednostopniowa (1983).

- ODZNAKA „SZLAKIEM PARTYZANTÓW ARMII KRAJOWEJ I GRYFA POMORSKIEGO”**: jednostopniowa (2007).
- ODZNAKA „TURYSTA ZIEMI TARNOGÓRSKIEJ”**: Stopień Mały (1996).
- ODZNAKA TURYSTYCZNA „SZLAKAMI CMENTARZY WOJSKOWYCH I WOJNY ŚWIATOWEJ”**: I stopień -brązowa (2001), II stopień - zielona (2001).
- ODZNAKA TURYSTYCZNA „TURYSTA DOLNEGO ŚLĄSKA”**: brązowa (1987;1995).
- ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA „BESKIDY”**: jednostopniowa (1985).
- ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA „MIŁOŚNIK GDAŃSKA”**: stopień niebieski (pierwszy)-(1997,2007), stopień złoty (drugi)-(2007).
- ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA „MIŁOŚNIK PUSZCZY KAMPINOSKIEJ”**: jednostopniowa (1992).
- ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA „PRZYJACIEL WIELKOPOLSKI”**: brązowa (2000, 2002).
- ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA „SZLAKIEM DREWNIANYCH CERKIEWEK ZAMOJSZCZYZNY”**: jednostopniowa (2008).
- ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA „SZLAKIEM GRODÓW CZERWIŃSKICH”**: brązowa (2008).
- ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA „TWIERDZA KRAKÓW”**: brązowa (2009).
- ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA WOJ. BIELSKIEGO**: brązowa (1988), srebrna (1991).
- ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA WOJ. PIOTRKOWSKIEGO**: brązowa (1995).
- PAŁUCKA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA**: brązowa (1992).
- REGIONALNA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „MIŁOŚNIK KRAINY KANAŁU ELBLĄSKIEGO”**: brązowa (2010).
- REGIONALNA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „MIŁOŚNIK PARKÓW KRAJOBRAZOWYCH MAZOWSZA”**: popularna (2012).
- REGIONALNA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „MIŁOŚNIK ZIEMI ELBLĄSKIEJ”**: popularna (1989), brązowa (2010).
- REGIONALNA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „PRZYJACIEL ŁUŻYC”**: stopień podstawowy (2011).

- REGIONALNA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „PRZYJACIEL MIĘDZYGÓRZA”:**
jednostopniowa (1995).
- REGIONALNA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „PRZYJACIEL RADLINA”:**
jednostopniowa (1995).
- REGIONALNA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „SZLAKIEM POWSTANIA
STYCZNIOWEGO NA LUBELSZCZYŹNIE”:** srebrna (2008).
- REGIONALNA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „SZLAKIEM WALK O WAŁ
POMORSKI”:** jednostopniowa (2012). [obecnie zlikwidowana].
- REGIONALNA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „SZLAKIEM 27 WOŁYŃSKIEJ
DYWIZJI PIECHOTY ARMII KRAJOWEJ”:** brązowa - otok niebieski (2008).
- REGIONALNA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „SZLAKIEM ZAMKÓW, PAŁACÓW I
DWORÓW MAZOWSZA”:** popularna (2011).
- REGIONALNA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „ŚLADAMI św. JACKA”:** brązowa (2010).
- REGIONALNA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „TURYSTA ZIEMI KALISKIEJ”:**
najniższy (I stopień)-(2002), średni (II stopień)-(2006), najwyższy (III stopień)-(mam).
- REGIONALNA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „TWIERDZA ZAMOŚĆ”:**
jednostopniowa (2008).
- REGIONALNA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „WĘDROWIEC LUBELSKI”:**
brązowa (tło czerwone)-(1986, 1989), srebrna (tło białe)-(2000), złota (tło żółte)-(2008).
- REGIONALNA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA WOJ. RZESZOWSKIEGO:**
brązowa (1989).
- REGIONALNA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA WOJ. TORUŃSKIEGO:**
brązowa (1989), srebrna (1991), złota (1997).
- REGIONALNA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „ZIEMI CHEŁMSKIEJ”:**
brązowa (2008).
- REGIONALNA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „ZIEMI KOSZALIŃSKIEJ”:**
srebrna (2005), złota (2005).
- REGIONALNA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „ZNAM POWIAT ŻARSKI – PARKI I
OGRODY”:** jednostopniowa (2011).
- REGIONALNA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „ZNAM SZCZECIN”:**
brązowa (1996,2001), srebrna (2001).
- REGIONALNA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „ŻARY – STOLICA POLSKICH
ŁUŻYC”:** jednostopniowa (2011).
- REGIONALNA ODZNAKA PTTK „MIŁOŚNIK JURY”** (obowiązująca do 1.05.1998r.):
(w dyscyplinie pieszej): brązowa (1993), srebrna (1991).
- REGIONALNA ODZNAKA „SZLAKAMI MARTYROLOGII PO ZIEMI
TARNOWSKIEJ”:** jednostopniowa - złota (2001).
- REGIONALNA ODZNAKA „TURYSTA PIESZY WOJ. WŁOCŁAWSKIEGO”:**
brązowa (1996).
- REGIONALNA ODZNAKA „TURYSTA ZAGŁĘBIA MIEDZIOWEGO”:**
brązowa (kolor niebieski)-(1999), srebrna (kolor żółty)-(2004).
- REGIONALNA ODZNAKA TURYSTYCZNA „MIŁOŚNIK ZIEMI ŁOWICKIEJ”:**
jednostopniowa (1999).
- REGIONALNA ODZNAKA TURYSTYCZNA „PRZYJACIEL OPOŁA -
OPOLSZCZYŹNY”:** brązowa (2010).
- REGIONALNA ODZNAKA TURYSTYCZNA „PRZYJACIEL ZIEMI LUBUSKIEJ”:**
I stopień (zielony)-(1994,1998), II stopień (żółty)-(1994), III stopień (biały)-(1994).
- REGIONALNA ODZNAKA TURYSTYCZNA „TURYSTA ŚWIĘTOKRZYSKI”:**
brązowa (1987), srebrna (1989), złota (1989).
- REGIONALNA ODZNAKA TURYSTYCZNA „ZIEMIA BYTOMSKA”:**
brązowa (1993), srebrna (1993).

- REGIONALNA ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA „MIŁOŚNIK JURY”** (obowiązująca od 1.05.1998r.): popularna (2007).
- REGIONALNA ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA „MIŁOŚNIK PONIDZIA”**: brązowa (1998).
- REGIONALNA ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA „MIŁOŚNIK SUWALSZCZYŹNY I MAZUR”**: stopień I (popularna)-(mam), stopień II (brązowa)-(1993), stopień III (srebrna)-(mam), stopień IV (złota)-(mam).
- REGIONALNA ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA „SYMPATYK OTWOCKA”**: popularna (1996;1999); brązowa (1984), srebrna (1985), złota (1986), duża brązowa (1987), duża srebrna (1988), duża złota (1990).
- REGIONALNA ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA „SZLAKIEM WALK I ARMII WP O WAŁ POMORSKI”**: I stopień (popularny)-(1992;1995).
- REGIONALNA ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA „ŚLADAMI ZABYTKÓW TECHNIKI STAROPOLSKIEGO OKRĘGU PRZEMYSŁOWEGO”**: brązowa (1998), srebrna (1998).
- REGIONALNA ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA „TURYSTA ZIEMI MIĘDZYRZECKIEJ”**: jednostopniowa (1998).
- REGIONALNA ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA „WARMIA I MAZURY - ZIEMIA SERDECZNIE ZNAJOMA”**: jednostopniowa (2006, 2010).
- REGIONALNA ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA WOJ. BIAŁOSTOCKIEGO**: brązowa (1988).
- REGIONALNA ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA WOJ. SIEDLECKIEGO**: I stopień (tło białe)-(1994).
- REGIONALNA ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA „ZNAM WOJ. CZĘSTOCHOWSKIE”**: I stopień (popularna)-(1993).
- REGIONALNA ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA „ZNAM ZAWIERCIE I OKOLICE”**: srebrna (2007).
- REGIONALNA ODZNAKA „ZIEMI GORZOWSKIEJ”**: III stopień (brązowa)-(1989), II stopień (srebrna)-(2011), I stopień (złota)-(2011).
- WARSZAWSKA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA (WOK)**: popularna (1981), brązowa (1981), srebrna (1996), złota (2000).
- TYSKA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA**: jednostopniowa (2010).
- WOJEWÓDZKA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „TURYSTA ZIEMI LESZCZYŃSKIEJ”**: jednostopniowa (1991).

OGÓLNOPOLSKIE ODZNAKI TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZE PTTK

- MIĘDZYNARODOWA ODZNAKA TURYSTYCZNA „SZLAKAMI Św. JANA NEPOMUCENA”**: brązowa (2006), srebrna (2007), złota (2008).
- ODZNAKA KRAJOZNAWCZA im. PRYMASA TYSIĄCLECIA (PTTK Prudnik)**: jednostopniowa (2010).

- **ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „MIŁOŚNIK OGRODÓW BOTANICZNYCH, ARBORETÓW i PALMIARNI” (MOBAiP):** brązowa (2011).
- **ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „MIŁOŚNIK OGRODÓW ZOOLOGICZNYCH”:** brązowa (2010), srebrna (2011).
- **ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „POWSTANIE LISTOPADOWE 1830-31”:** brązowa (2009).
- **ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „POZNAJ MIEJSCA MOCY W POLSCE” (PTTK Chełm):** brązowa (2010), srebrna (2010).
- **ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „POZNAJ OSOBLIWOŚCI PRZYRODY W POLSCE” (PTTK Chełm):** popularna (2008).
- **ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „POZNAJ POLSKIE POMNIKI”:** popularna (2010), mała brązowa (2010), mała srebrna (2010), mała złota (2012).
- **ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „POZNAJ SYNAGOGI W POLSCE” (PTTK Chełm):** brązowa (2010).
- **ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „POZNAJ ZABYTKI TECHNIKI W POLSCE” (PTTK Chełm):** brązowa (2011).
- **ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „SZLAKIEM AKADEMII, POLITECHNIK i UNIWERSYTETÓW”:** popularna (2010), brązowa (2011).
- **ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „SZLAKIEM KLASZTORÓW i OPACTW w POLSCE” (PTTK Chełm):** brązowa (2010).
- **ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „SZLAKIEM KORONOWNYCH SANKTUARIÓW MARYJNYCH W POLSCE” (PTTK Chełm):** popularna (2010), brązowa (2010).
- **ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „SZLAKIEM PIRAMID W POLSCE”:** brązowa (2008).
- **ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „SZLAKIEM ZABYTKÓW ARCHEOLOGICZNYCH W POLSCE”:** popularna (2011).
- **ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „SZLAKIEM ZABYTKÓW ŚWIATOWEGO DZIEDZICTWA UNESCO W POLSCE”:** popularna (2010), brązowa (2010).
- **ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „ŚLADAMI BOHATERÓW POLSKICH POWSTAŃ NARODOWYCH”:** popularny (2010), brązowa (2011).
- **ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „ŚLADAMI KRÓLA JANA III SOBIESKIEGO”:** popularna (2012).
- **ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „ZNAM POLSKIE MUZEA” (OK ZPM):** popularna (2010), mała brązowa (2011).
- **ODZNAKA „MIEJSCA ŚWIĘTE W POLSCE”:** brązowa (2008).
- **ODZNAKA „SZLAKAMI WALK O NIEPODLEGŁOŚĆ” (Oddz. Tarnów):** brązowa (2009), srebrna (2009).
- **ODZNAKA „SZLAKIEM KOPCÓW W POLSCE”:** brązowa (2008).
- **ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA „BITWA WARSZAWSKA 1920r.”:** jednostopniowa (1998).
- **ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA „CHWAŁA POLSKICH SKRZYDEŁ”:** brązowa (2010).
- **ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA im. księdza JERZEGO POPIELUSZKI „Zło dobrem zwyciężaj”:** jednostopniowa (2009).
- **ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA im. ŻWIRKI i WIGURY:** jednostopniowa (2006).
- **ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA > POLSKIE „NAJ”< (O. Wola):** popularna (2010), mała brązowa (2010), mała srebrna (2012).
- **ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA „SZLAKAMI 19 PUŁKU UŁANÓW WOŁYŃSKICH” [zdobywana od IX.1994r.]:** jednostopniowa (1996).

- ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA „SZLAKIEM LEGIONÓW JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO”** [zdobywana w latach 2004-2014]: jednostopniowa (2008); honorowa (2008).
- ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA „SZLAKIEM 28 PUŁKU STRZELCÓW KANIOWSKICH – DZIECI ŁODZI”:**
stopień III (2005), stopień II (2005) i stopień I (2005).
- ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA „ŚLADAMI FRYDERYKA CHOPINA”:** jednostopniowa (2010).
- ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA „ŚLADAMI gen. JÓZEFA BEMA”:**
popularna (2009).
- ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA „ŚLADAMI św. FAUSTYNY KOWALSKIEJ – PATRONKI ŁODZI”:** stopień I - brązowa (2007).
- ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA „WARSZAWSKA OBWODNICA TURYSTYCZNA”:** brązowa (2008), srebrna (2009).
- ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA ŻOŁNIERZY ARMII KRAIOWEJ POWSTAŃCZE ODDZIAŁY SPECJALNE „JERZYKI”:** stopień I (2008), stopień II (2008).
- OGÓLNOPOLSKA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „POZNAJ POLAKÓW w WALCE o WOLNOŚĆ 1904-1922”:** brązowa (2010), srebrna (2010), złota (2010).
- OGÓLNOPOLSKA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „POZNAJ SZLAK GRUNWALDZKI”:** brązowa (2011).
- OGÓLNOPOLSKA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „POZNAJ ZABYTKOWE DWORCE KOLEJOWE W POLSCE”:** brązowa (2011).
- OGÓLNOPOLSKA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „SZLAKIEM 1 KORPUSU PANCERNEGO WOJSKA POLSKIEGO”:** brązowa (2008).
- OGÓLNOPOLSKA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „SZLAKIEM ZABYTKÓW ARCHEOLOGICZNYCH W POLSCE”:** popularny (2011).

ODZNAKI OKOLICZNOŚCIOWE PTTK

- JUBILEUSZOWA ODZNAKA GOT (PTT-PTTK, 50 LAT) - (1985).**
- JUBILEUSZOWA ODZNAKA „TURYSTA PRZYRODNIK”:** jednostopniowa (2008).
- JUBILEUSZOWA ODZNAKA TURYSTYCZNA „60-LECIA PTTK”:**
jednostopniowa (2010).
- KRAJOZNAWCZA ODZNAKA „ŚLADAMI ŚWIĘTEGO WOJCIECHA”**
(zdobywana w latach 1996-2000): brązowa (1999).
- ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „CHRYSZCJANIZACJI POMORZA”:**
jednostopniowa (1996,2001).
- ODZNAKA KRAJOZNAWCZA „SZLAKIEM CYSTERSKIM POMORZA ZACHODNIEGO”** (okres zdobywania 1.11.1997-31.12.2000): jednostopniowa (2001).
- ODZNAKA 35-LECIA OTP - (1987).**
- ODZNAKA 40-LECIA OTP - (1992).**
- ODZNAKA PIESZA „70 LAT NIEPODLEGŁOŚCI” - (1989).**
- ODZNAKA PIESZA „SZLAKAMI POLSKI WALCZĄCEJ”** (okres zdobywania 1989-1995): brązowa (1990), srebrna (1990).
- ODZNAKA „STULECIA TURYSTYKI AKADEMICKIEJ”:** jednostopniowa (2006).
- ODZNAKA TURYSTYCZNA PTTK SZLAKIEM ŻOŁNIERSKICH IEŚMIERTELNIKÓW”**
(okres zdobywana 1.09.2008-11.11.2010): jednostopniowa (2009).
- ODZNAKA TURYSTYCZNA „PTTK w 90. ROCZNICĘ NIEPODLEGŁOŚCI 1918-2008”**
(okres zdobywana 1.09.2008-11.11.2009): brązowa (2009) i złota (2009).

- ODZNAKA TURYSTYCZNA „SZLAKIEM WRZEŚNIOWYCH VIRTUTI MILITARI”** (okres zdobywania I.IX.1999-I.IX.2000): jednostopniowa (1999).
- ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA PTTK "SZLAKIEM PIERWSZYCH BOJÓW LEGIONÓW POLSKICH 1914-1915":** jednostopniowa-(1989).
- OKOLICZNOŚCIOWA ODZNAKA PIESZA i KOLARSKA „BITWA WARSZAWSKA 1920”** (okres zdobywania 1990-1997): jednostopniowa-(1990).
- OKOLICZNOŚCIOWA ODZNAKA „ROKU SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH PTTK”** (okres zdobywania 1.01.2007 – 31.12.2007): jednostopniowa-(2008).
- OKOLICZNOŚCIOWA ODZNAKA 125-lecia TT-PTT-PTTK:** (1998).
- OKOLICZNOŚCIOWA ODZNAKA TURYSTYCZNA XXV LAT INO z HKT „TREP” PTTK:** jednostopniowa (w kolorze zielonym i czerwonym)-(kolor zielony 2002).
- OKOLICZNOŚCIOWA ODZNAKA TURYSTYCZNA PTTK „SZLAKAMI ARMII KRAJOWEJ”** (okres zdobywania I.1992-XII.1993): brązowa (mam), srebrna (mam).

REGULAMINY

NAUCZYCIELE KRAJU OJCZYSTEGO

Od dawna odczuwano potrzebę szczególnego uhonorowania działających w Polskim Towarzystwie Turystyczno Krajoznawczym – nauczycieli oraz innych osób prowadzących od lat systematyczną pracę o charakterze edukacyjno – wychowawczym skierowaną do dzieci i młodzieży.

Idea i tytuł „Nauczyciel Kraju Ojczystego” i związanego z nim medalu zrodziła się wśród grupy działaczy związanych z Zarządem Głównym PTTK. Po wielu rozmowach i konsultacjach pomysł został zrealizowany, powstało nowe, wysokie wyróżnienie PTTK, którego nazwa zawarta w trzech słowach „Nauczyciel Kraju Ojczystego” trafnie oddaje jego charakter.

Wyróżnienie to przyznawane jest jako forma uznania za szczególne zasługi w upowszechnianiu różnych form turystyki i krajoznawstwa wśród ludzi młodych, którzy w przyszłości będą kierunki jego działania. Wyróżnieniu nadano formę czterostronicowego dyplomu; z solidnie przygotowaną, piękną introligatorską oprawą wmontowany został krążek metalu. Medal wykonano w Mennicy Warszawskiej z patynowego tombaku o średnicy 60 mm.

Warto poświęcić chwilę uwagi symbolice, jaką posłużył się autor medalu. Istotnym elementem zawartej na awersie kompozycji jest ogarniający

skrzydłami pozostałe symbole, „wychylający” się z górnej części medalu stylizowany heraldyczny orzeł w koronie. Poniżej, w dolnej części znajduje się pochylona stara rosochata wierzba i w pewnej perspektywie – sylwetki wędrującej grupy pieszych turystów. Nieco wyżej, pod lewym skrzydłem orła, umieszczono znak organizacyjny PTTK. Mottem całości jest umieszczony w dolnej krawędzi medalu, biegnącego półkoliście wzdłuż obrzeża napis „NAUCZYCIEL KRAJU OJCZYSTEGO”.

Na starannie wykonanym dyplomie, obok honorowego tytułu „Nauczyciel Kraju Ojczystego” znalazło się miejsce na drukowany znak PTTK, pod nim umieszczone zostały następujące słowa: *„W uznaniu szczególnych zasług nauczycieli oraz innych osób prowadzących systematyczną pracę edukacyjno-wychowawczą w środowisku i na rzecz dzieci i młodzieży, mającą na celu upowszechnienie turystyki i krajoznawstwa, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze ustanawia wyróżnienie w postaci tytułu i medalu „Nauczyciel Kraju Ojczystego”.* Pod tym tekstem wydrukowano numer kolejny wyróżnienia, datę jego nadania oraz podpisy Prezesa i Sekretarza Generalnego PTTK.

Ustalono, że wyróżnienie może być nadane jednokrotnie i uroczyście wręczone z okazji Światowego Dnia Turystyki, Dnia Edukacji Narodowej, zakończenia roku szkolnego lub ważnych uroczystości PTTK. Wyróżnienie nadaje Zarząd Główny PTTK z inicjatywy własnej lub na wnioski wpływające z Oddziałów i innych komórek organizacyjnych PTTK. Wniosek o nadanie wyróżnienia powinien zawierać rzetelne uzasadnienie dokumentujące minimum dziesięcioletnią pracę turystyczno – krajoznawczą kandydata na rzecz dzieci i młodzieży.

Przedstawiciele kadry programowej PTTK posiadający wymierny, udokumentowany dorobek w postaci zorganizowanych i poprowadzonych wycieczek, rajdów, spływów, konkursów krajoznawczych przeznaczonych dla dzieci i młodzieży, koleżanki i koledzy, którzy od lat prowadzą w teren, zachęcając do różnych form krajoznawczego wędrowania Lidzi młodych, Ci, którzy potrafią przekazywać im fascynację pięknem polskiej przyrody, zabytkami i nakłonić do chwili zadumy nad historią – to kandydaci do wyróżnienia tytułem i medalem „Nauczyciel Kraju Ojczystego”.

W dniu 20 września 2011 roku, w Ministerstwie Edukacji Narodowej, odbywała się oficjalna uroczystość z udziałem Pani Katarzyny Hall – Ministra Edukacji Narodowej, członków Prezydium ZG PTTK z kol. Lechem Drożdżyńskim – Prezesem Zarządu Głównego PTTK na czele. Wręczono wówczas po raz pierwszy przybyłym z różnych stron Polski osobom – dyplomy i medale „Nauczyciel Kraju Ojczystego”.

Cieszy i napawa dumą fakt, że wśród 52 pierwszych odznaczonych tym honorowym wyróżnieniem działaczy PTTK, znalazła się niemała grupa Przodowników Turystyki Pieszej. W kolejnych latach będą z pewnością następni.

Włodzimierz Majdewicz

(Przedruk z czasopisma ZG PTTK – „Piechur” nr 30/65, z listopada 2011 r.)

PS.

W 2012 roku zostały złożone wnioski do ZG PTTK o przyznanie medalu i dyplomu „Nauczyciel Kraju Ojczystego”:

- 1. Kol. Mieczysław Bożym (członek PTTK od 1955 r.)*
- 2. Kol. Danuta Rosner (członek PTTK od 1955 r.)*
- 3. Kol. Danuta Kończak (członek PTTK od 1960 r.)*

Opiekunowie SKKT PTTTK

- 1. SKKT PTTK 6 przy Technikum Łączności nr 1*
- 2. HKT „Błękitni” przy XXVI Liceum Ogólnokształcącym SKKT PTTK 47*
- 3. SKKT PTTK 5 „Obieżyświaty” (Szkoła Podstawowa nr 15 i 72)*

REGULAMIN ODZNAKI „MAŁY POWSTANIEC”

„Mały Powstaniec”, to odznaka krajoznawcza PTTK przeznaczona specjalnie dla najmłodszych uczestników wędrowek „Śladami Powstania Warszawskiego”. Warunkiem jej zdobycia jest odwiedzenie miejsc związanych z działalnością najmłodszych uczestników walk w Powstaniu Warszawskim 1944. W centrum Warszawy można odnaleźć wiele miejsc upamiętniających dzieci i młodzież zbierających meldunki, przekazujących rozkazy i roznoszących powstańczą pocztę. Każdy z Was może ruszyć ich śladem podczas rodzinnych lub szkolnych wycieczek.

Aby zdobyć odznakę, trzeba odwiedzić co najmniej 5 dowolnie wybranych miejsc spośród 10 podanych poniżej. Po odnalezieniu takiego miejsca, należy udokumentować swoje odwiedziny. Jak to zrobić? Potwierdzeniem może być specjalna pieczętka, bilet z muzeum lub Twoje zdjęcie na tle zwiedzanego obiektu. Wędrując śladami Powstania prowadź „Księżę Odwiedzin”. Może to być zeszyt, notatnik albo prezentacja multimedialna w postaci pliku elektronicznego. W „Księżę” gromadź dokumentację odwiedzin miejsc związanych z „małymi powstańcami”. Pamiętaj, by w „Księżę” znalazło się Twoje imię i nazwisko, data i miejsce urodzin oraz adres zamieszkania. Po odwiedzeniu wybranych miejsc i wykonaniu całego zadania, przygotowaną przez Ciebie „Księżę” zanieś lub prześlij pocztą na adres: Oddział Międzyuczelniany PTTK, ul. Senatorska 11, 00-075 Warszawa.

WYKAZ MIEJSC UPAMIĘTNIAJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ „MAŁYCH POWSTAŃCÓW”:

- ❖ Muzeum Powstania Warszawskiego, ul. Przyokopowa 28
- ❖ Pomnik Powstania Warszawskiego, Plac Krasińskich
- ❖ Pomnik Małego Powstańca, ul. Podwale

- ❖ Pomnik poświęcony poległym po wybuchu niemieckiego „stawiacza min” na ul. Jana Kilińskiego
- ❖ Symboliczna mogiła powstańcza „Antka Rozpylacza” przy ul. Brackiej 5 (w podwórzu) i tablica upamiętniająca jego śmierć od strony Alei Jerozolimskich 11/19
- ❖ Tablica upamiętniająca działalność Harcerskiej Poczty Polowej obsługiwanej przez „Zawiszaków”. Ul. Tyniecka 26
- ❖ Pomnik „Małych Powstańców” przy kościele pw. Św. Stanisława Kostki, ul. Stanisława Hozjusza 2
- ❖ Tablica upamiętniająca działalność Harcerskiej Poczty Polowej, ul. Wilcza 35/41
- ❖ Obelisk poświęcony baonowi harcerskiemu „Wigry”, Skwer im. Batalionu Harcerskiemu „Wigry”, ul. Gen. Władysława Andersa, przed kinem „Muranów”
- ❖ Tablica upamiętniająca „szczury kanałowe”, czyli „małych powstańców” utrzymujących – od 8 sierpnia do 29 września 1044 – łączność pomiędzy Żoliborzem, Starówką i Śródmieściem, ul. Ks. Jerzego Popiełuszki róg ul. Zygmunta Krasińskiego 22.

Pomysłodawcą odznaki i autorem wykazu obiektów jest Radosław Smyk.
Szczegółowe informacje na : <http://kkionz.com.pttk.pl//>

10 x SOLO 2012

w 35 rocznicę powstania HKT „TREP” PTTK

ORGANIZATOR	: HKT „TREP” PTTK, Oddział PTTK Warszawa Praga Płd. im. Z. Glogera
TERMIN	: 30. 09. 2012 r. (niedziela)
MIEJSCE	: Wesoła Zielona
FORMA	: A/ TRASA DLA ZAAWANSOWANYCH (TS,TJ)- start indywidualny trasa zaliczana do XLV Konkursu TMWiM, 2 pkt na OInO : B/ TRASA DLA POCZĄTKUJĄCYCH (TP) – start indywidualny lub w zespołach 2-5 osobowych, 2 pkt na OInO
START	: godz.11 ⁰⁰ , skrzyżowanie ul. Korkowa/Wspólna oraz Płatnerska i Jagiellońska
TEREN	: leśny o zróżnicowanej przebierności, częściowo zurbanizowany
DOJAZD	: autobusem ZTM nr: 173 z pętli na Rondzie Wiatraczna, 215 z pętli w Marysinie Wawerskim, 514 (przystanek na ul. Grzybowej – trzeba się cofnąć 1 przystanek ul. Wspólną)

WPISOWE ŚWIADCZENIA : 4 zł od osoby, 3 zł od członków PTTK.
: mapa dla uczestnika, okolicznościowa naklejka, ozdobny odcisk pieczęci, potwierdzenie pkt na OInO, woda itp.

NAGRODY : dyplomy i upominki za trzy pierwsze miejsca na trasie

ZGŁOSZENIA : poprzez formularz zgłoszeń na stronie <http://www.orienteing.waw.pl/pl/entry/race> lub osobiście u kierownika telefonicznie do 29.09.2012 r. godz. 12.00 na starcie w przypadku wolnych miejsc i świadczeń

INFORMACJE : kierownik imprezy: **Wojciech Drozda** tel 884 994 903 lub e-mailem dro.woj@wp.pl

UWAGI : na rajdzie będzie możliwość weryfikacji Odznaki Ino w stopniu od popularnego do małego złotego oraz nabyć ks. ino w cenie 2 zł.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE : rajd odbędzie się bez względu na pogodę, za szkody wynikłe wobec uczestników jak i osób trzecich organizator nie odpowiada, członkowie PTTK objęci będą ubezpieczeniem od NNW członków Towarzystwa, pozostali uczestnicy ubezpieczają się we własnym zakresie, na rajdzie obowiązuje punktacja KInO ZG PTTK, ostateczna interpretacja regulaminu należy do organizatorów.

**SERDECZNIE ZAPRASZAMY
ORGANIZATORZY**

www.trepklub.waw.pl

WIECZORNA GRA NA ORIENTACJĘ
towarzysząca
35 rocznicy powstania HKT „TREP” PTTK
i 40 rocznicy powstania Oddziału PTTK Warszawa Praga
Południe im. Z. Glogera

ORGANIZATOR : HKT „TREP” PTTK, Oddział PTTK Warszawa Praga Płd. im. Z. Glogera

SPONSOR : vero pizza www.veropizza.com

TERMIN : 26. 09. 2012 r. (środa)

MIEJSCE : Warszawa Praga Południe

FORMA : A/ TRASA DLA ZAAWANSOWANYCH - start indywidualny lub zespołowy, 1 pkt na OInO

: B/ TRASA DLA POCZĄTKUJĄCYCH (TP) – krótka, start indywidualny lub w zespołach 2-5 osobowych, 1 pkt na OInO

START : godz.18-18.30, Szkoła Podstawowa nr 72, ul. Paca 44 (siedziba klubu i Oddziału PTTK Warszawa Praga Płd.)

TEREN : zurbanizowany i częściowo parkowy

DOJAZD : autobusem ZTM do Ronda Wiatraczna (dalej na piechotę)

WPISOWE : 2 zł od osoby, członkowie PTTK gratis.

ŚWIADCZENIA : mapa dla uczestnika, okolicznościowa naklejka, ozdobny odcisk pieczęci, potwierdzenie pkt na OInO, woda, coś słodkiego, wystawa pamiątek turystycznych z dorobku HKT „TREP” PTTK i Oddziału PTTK (dostępna od godz. 16.45) itp.

NAGRODY : dyplomy i upominki za trzy pierwsze miejsca na trasie, pizza dla zwycięzców obu tras ufundowana przez Vero pizza

ZGŁOSZENIA : poprzez formularz zgłoszeń na stronie <http://www.orienteing.waw.pl/pl/entry/race> lub osobiście u kierownika telefonicznie do 25.09.2012 r. godz. 12.00 na starcie w przypadku wolnych map

INFORMACJE : kierownik imprezy: **Wojciech Drozda** tel. **884 994 903**
lub e-mailem dro.woj@wp.pl

WYPOSAŻENIE UCZESTNIKA/SYMPATYKA : dobry humor, strój dopasowany do okoliczności rocznicowych i spacerowych, może latarka, coś do pisania, inwencja własna bardzo wskazana itp.

UWAGI : na rajdzie będzie możliwość weryfikacji Odznaki Ino w stopniu od popularnego do małego złotego oraz nabyć ks. ino w cenie 2 zł.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE : rajd odbędzie się bez względu na pogodę, za szkody wynikłe wobec uczestników jak i osób trzecich organizator nie odpowiada, członkowie PTTK objęci będą ubezpieczeniem od NNW członków Towarzystwa, pozostali uczestnicy ubezpieczają się we własnym zakresie, na rajdzie obowiązuje punktacja KInO ZG PTTK, ostateczna interpretacja regulaminu należy do organizatorów.

**SERDECZNIE ZAPRASZAMY
ORGANIZATORZY**

www.trepklub.waw.pl

Z naszej dzielnicy

JESZCZE O PLACU SZEMBEKA

(wg. Gazety Wyborczej – Stołecznej z 7 maja 2012)

Plac Szembeka ma być nowym salonem Pragi Południe (czytaj – Grochowa). Pojawi się tu nowa nawierzchnia z jasnoszarego granitu (także na przecinającej plac ulicy ks. Kordeckiego), dosadzone zostaną drzewa, a prostopadle do ulicy Grochowskiej zaplanowany został szpaler nowoczesnych – „Tańczących” – fontann. Przy ul. Grochowskiej ma się pojawić pawilon z punktem informacji i schowanym na podziemnej kondygnacji – miejskim szaletem. Tu należy dodać do artykułu prasowego, że wspomniany szalet był tu już od wielu lat, tylko dość często nieczynny. Dalsze dywagacje na temat co już zrobione, dlaczego tak długo trwa (tu wyjaśnienie: „pod tym placem jest ogromna platanina kabli, rur, zasilania trakcji tramwajowej, a przekładnie tego wszystkiego wymagało wielu uzgodnień i koordynacji. Po uporządkowaniu tego wszystkiego należy wykonać bardzo dokładną dokumentację”).

Ostateczny koszt przebudowy placu będzie znany po rozstrzygnięciu ostatnich przetargów przez WRiKD i wyniesie prawdopodobnie około 22 milionów zł. Przewidywany termin zakończenia tej rewitalizacji wskazuje na koniec roku 2013 (przy poślizgach na przełom 2012/2013).

Dlaczego nie ma jeszcze prawidłowego zadrzewienia? Problem tkwi w tym, że nasadzenia można zrobić tylko wiosną i jesienią, w przeciwnym razie nie ma pewności, że się przyjmą. Należy sądzić, że drzewa pojawią się już tej jesieni.

Mamy nadzieję na to, że wolno, to znaczy dobrze i trwale, a plac ten na długie lata stanie się nie tylko wizytówką dzielnicy, ale i naszą dumą.

Tu należy przypomnieć fakt, jak ten teren zmienił się po wojnie. Tu, gdzie stoi dom, w którym mieści się poczta było jeszcze tuż po wojnie kartoflisko. Jeśli częściej na spacerach zechcemy wybrać się po swojej dzielnicy, to zobaczymy, jak ona się zmienia. I wówczas nabierzemy dla naszej dzielnicy szacunku, bo po wojnie z półwiejskiej (miejskami) przemienia się w wielkowiejską.

JÓZEF POLIŃSKI - PATRON PARKU NA GROCHOWIE

Józef Poliński, syn Ignacego Polińskiego i Marianny z Jankowskich-Polińskiej, urodził się 19 lutego 1891 roku w Warszawie.

Podczas pobierania nauk za czasów zaboru rosyjskiego zapisał swą chlubną kartę jako uczestnik walk o Szkołę Polską. Dzieciństwo i młodość poświęcił walce o wyzwolenie z niewoli rosyjskiej. Mając 13 lat, w Święto Zmarłych w 1904 roku zorganizował patriotyczną manifestację uczniów szkół warszawskich na Powązkach przy Grobie Pięciu Poległych, którzy zginęli 27 lutego 1861 roku w demonstracji z okazji 30-tej rocznicy Bitwy pod Grochowem.

Podczas zgromadzenia uczniów szkół warszawskich przy Grobie Pięciu Poległych w 1904 roku Józef Poliński został ciężko ranny w wyniku akcji carskiej policji.

W 1905 roku wziął udział w manifestacji zorganizowanej przez Polską Partię Socjalistyczną na Placu Grzybowskiem w Warszawie. Podczas tego protestu patrzył swymi dziecięcymi jeszcze oczami na licznych zabitych i rannych.

W napisanej przez Józefa Polińskiego książce „Z walk o Szkołę Polską” zawarte są osobiste refleksje na temat prześladowania dzieci i młodzieży polskiej za kultywowanie ojczystej mowy polskiej w carskich szkołach w Warszawie i w Polsce.

Książka „Z walk o Szkołę Polską” jest materiałem źródłowym, cennym przyczynkiem do poznania historii walk z przemocą zaborcy, jest jednym ze źródeł do poznania okresu, w którym mówić w szkołach po polsku nie było wolno.

Józef Poliński wychowany przez swych rodziców w tradycjach poszanowania historii i patriotyzmu, rozmiłowany w bohaterskiej przeszłości pokoleń walczących o Wolność i Niepodległość napisał tę książkę chcąc pozostawić trwały ślad walki z zaborcą rosyjskim.

W książce „Z walk o Szkołę Polską” wydobywa z mroków zapomnienia epizody własnych „bojów” dziecięcych i rzuca trochę światła na te pamiętne, nabrzmiałe atmosferą buntu i energią czynu, czasy walki o Mowę Ojczyzną. Opisuje zorganizowanie przez siebie strajku szkolnego w 1905 roku w macierzystej szkole, wręczenie petycji władzom szkolnym oraz zainicjowanie wielkiej manifestacji ulicznej uczniów warszawskich szkół początkowych. Manifestacja ta została brutalnie rozproszona przez carską policję. Aresztowano wtedy 13-14-letnich „przestępców”, w tym jego serdecznego przyjaciela Czesława Jarosińskiego, który w 1908 roku został powieszony w Cytadeli Warszawskiej za walkę z caratem.

Bezpośrednim impulsem inicjatywy zorganizowania przez Józefa Polińskiego w Warszawie w 1905 roku strajku szkolnego w rosyjskich szkołach początkowych były „zabronione” pieśni powstańcze, śpiewane przez jego matkę oraz opowiadania ojca na temat patriotycznych manifestacji na Krakowskim Przedmieściu, masakry ludności Warszawy przed kościołem Świętego Krzyża i Grobie Pięciu Poległych na Powązkach, kibitkach na Sybir i Kozakach z „nahajami” na ulicach Warszawy, Powstania 1863 roku i czasów popowstaniowych.

W petycji do władz z okazji rozpoczęcia strajku szkolnego w 1905 roku 14-letni Józef Poliński napisał: „...*Nie chcemu, aby mowa ojczyzna w Polsce była przestępstwem, gdy w Rosji mowa ojczyzna jest cnotą...*”.

W tym memoriale do władz stwierdza m.in., że młodzież żąda unarodowienia szkoły i powszechnego nauczania w języku polskim.

Strajk szkolny w 1905 roku wybuchł w całym kraju. To właśnie ten strajk, mając za sobą poparcie całego społeczeństwa polskiego, wywalczył Szkołę Polską. Była to istotna zdobycz narodu polskiego i po wielu długich latach niewoli było to pierwsze zwycięstwo w walce z rosyjskim zaborcą.

Po ukończeniu szkoły pod kierunkiem nieprzeciętnego nauczyciela i wychowawcy, Bronisława Malanowskiego, człowieka o dużym zaangażowaniu w walce o polskość, dużej odwadze cywilnej, który przyczynił się do ukształtowania osobowości i rozbudzenia w nim miłości do Ojczyzny, Józef Poliński podejmuje samokształcenie drogą tajnego nauczania, pracując jednocześnie w niepodległościowych organizacjach konspiracyjnych.

W okresie zaboru Józef Poliński pracował aktywnie na rzecz Towarzystwa Kursów dla Analfabetów Dorosłych, kierowanego przez Bolesława Prusa. Organizował i prowadził kursy nauki języka polskiego. Po delegalizacji tego stowarzyszenia w 1908 roku prowadził konspiracyjne kursy nauki języka ojczystego. Po ustąpieniu Rosjan w 1915 roku kursy dla analfabetów dorosłych wznowiono legalnie, gdyż 80% mieszkańców Grochowa nie umiało pisać i czytać. Józef Poliński kontynuował ich przygotowanie i prowadzenie.

Po odzyskaniu niepodległości, już jako dorosły człowiek, zaczął pracę zawodową w charakterze prokurenta w Miejskim Towarzystwie Kredytowym przy ul. Czackiego. Jednocześnie wiele czasu poświęcał pracy społecznej na rzecz dzielnic prawobrzeżnej Warszawy.

Chcąc utrwalić pamięć o pokoleniach Polaków walczących o Wolność i Niepodległość, Józef Poliński napisał historyczno-społeczną pracę monograficzną pt.: „Grochów – przedmurze Warszawy w dawniejszej i niedawnej przeszłości” wydaną drukiem w 1938 roku nakładem Towarzystwa Przyjaciół Grochowa (T.P.G.).

Pracując społecznie na rzecz Warszawy, a w szczególności na rzecz Dzielnicy Grochów, jako długoletni działacz Towarzystwa Przyjaciół Grochowa, Józef Poliński organizował i prowadził w okresie międzywojennym prace zmierzające do podniesienia kulturalnego, zdrowotnego, gospodarczego i etycznego obrazu Warszawy.

Wraz z innymi działaczami Towarzystwa Przyjaciół Grochowa, Józef Poliński przyczynił się do modernizacji ulicy Grochowskiej, ułożenia drugiej nitki tramwajowej na tej ulicy, instalacji kanalizacyjnej i wodociągowej oraz gazowej, położenia głównych kabli elektrycznych i elektryfikacji Grochowa, budowy Alei Waszyngtona, położenia twardej nawierzchni na niektórych ulicach, modernizacji Parku im. Ignacego Paderewskiego, budowy kilkunastu szkół (do roku 1916 na Grochowie był tylko jeden, mały, parterowy i drewniany budynek szkolny przy ul. Grochowskiej 76, naznaczony dwugłowym orłem rosyjski i napisem w języku rosyjskim „Kazionnoje Sielskoje Grochowskoje Naczalnoje Uczyliszcze”), czytelnicy publicznej im. Adama Asnyka, stadionu sportowego „Orzeł” przy ul. Podskarbińskiej, budowy Miejskiego Ośrodka Zdrowia przy ul. Grochowskiej 36, uruchomienia komunikacji autobusowej z Grochowa Aleją Waszyngtona do Śródmieścia, budowy linii tramwajowej nr 23 z Grochowa do Placu Krasieńskich, budowy Świątyni Bożego Ciała na Kamionku, budowy Kościoła – Pomnika Najczystszego Serca Maryi przy ul. Chłopickiego (obok Placu Szembeka), rozpoczęcie prac przygotowawczych do budowy Domu Oświaty i Kultury im. Marszałka Piłsudskiego przy ul. Podskarbińskiej oraz wielu innych obiektów użyteczności publicznej.

W trosce o młodych mieszkańców Grochowa pochodzących z ubogich rodzin, Józef Poliński jako członek komisji Towarzystwa Przyjaciół Grochowa, organizował zbiórkę pieniędzy na dożywianie dzieci w szkołach.

W 1932 roku razem z innymi był organizatorem zgromadzenia mieszkańców Grochowa. W ten sposób przyczynił się do odebrania Francuskiemu Towarzystwu Elektryczności koncesji na dostawę prądu elektrycznego dla Warszawy i przejęcia

w 1936 roku warszawskiej elektrowni na Powiślu przez miasto Warszawę. Ze względu na zawyżenie przez to Towarzystwo ceny za dostawę energii elektrycznej, ilość gospodarstw domowych korzystających z prądu była bardzo mała.

W wyniku interwencji Józefa Polińskiego działającego w imieniu Towarzystwa Przyjaciół Grochowa, Dyrekcja Wodociągów i Kanalizacji w Warszawie uruchomiła na terenie Grochowa pięć ulicznych punktów czerpania wody wodociągowej, gdyż znajdujące się tutaj studnie dawały wodę nie nadającą się do picia.

Uruchomienie Miejskiego Ośrodka Zdrowia będącego Stacją Higieny Zapobiegawczej przy ul. Grochowskiej oraz inne działania Towarzystwa Przyjaciół Grochowa doprowadziło do znacznego zmniejszenia umieralności w dzielnicy Warszaw-Grochów. Umieralność z 26,5 osób na 1000 mieszkańców Grochowa w 1920 roku spadła w 1931 roku do 10,3 osób.

Działając społecznie, przyczynił się do upamiętnienia historycznych miejsc znajdujących się na terenie Grochowa.

POMNIK W PARKU

W dniu 19 czerwca 2002 roku został odsłonięty obelisk poświęcony pamięci Józefa Polińskiego – patrona parku przy ul. Szaserów. Obelisk znajduje się na wprost wejścia do Centralnego Szpitala Klinicznego WAM przy ul. Szaserów 128.

Pamiętkowe napisy wyryte na obelisku:

napis od strony ul. Szaserów:

„(zdjęcie-popiersie)/ JÓZEF POLIŃSKI/ 1891-1944/ ORGANIZATOR I UCZESTNIK
WALK O SZKOŁĘ POLSKĄ/ WICEPREZES TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ
GROCHOWA/ INICJATOR BUDOWY WIELU OBIEKTÓW/ UŻYTECZNOŚCI
PUBLICZNEJ NA GROCHOWIE/ RADNY RADY MIEJSKIEJ M. ST. WARSZAWY/
ŻOŁNIERZ ARMII KRAJOWEJ/ WIĘZIEN PAWIAKA I MAJDANKA/ POLEGŁ
WALCZĄC W POWSTANIU WARSZAWSKIM/ RADA OCHRONY PAMIĘCI/
WALKI I MĘCZEŃSTWA/ URZĄD DZIELNICY PRAGA POŁUDNIE/
TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ WARSZAWY/ ODDZIAŁ GROCHÓW”.

Napis od strony parku:

„... Kiedyś ... pozółkłe księgi strony,
Gdyby los komu czytać dał,
Może w tym miejscu wzrok strudzony
Zatrzyma, mówiąc: „Rację miał”;
A może głębiej wieszczą słowa

Wyryję w duszach Waszych ślad.
I jak przydrożny głąz drogowy
Zostawię pamięć dawnych lat ...”

/M.Lermontow – przekład: J.Poliński/

ŻYCIE NA SASKIEJ KĘPIE

Saska Kępa:

do XIV w. – **Wiślana** (od rzeki Wisły);

XIV w. – **Solecka** (od Solca, wraz z którym została w tym wieku włączona do Warszawy);

- **Kawcza** (od ptaków, które zamieszkiwały jej zarośla);

- **Miejska**;

XVII w. – **Holenderska, Oleandry lub Holandia** (od mieszkających w tym osadników/ kolonistów holenderskich, fryzyjskich i flamandzkich, którzy osuszając podmokłą wysepkę, użyźniali łąki, hodowali bydło, zniszczenia w czasie wojen szwedzkich);

XVIII w. – **Saska** (od króla Augusta III Sasa, gdy ten docenił jej walory Rekreacyjne i stała się miejscem zabaw i polowań jego dworu – „Prado”, „Pod Dębem”);

1827r. – Saska Kępa liczyła 14 domów, 114 mieszkańców; Do I wojny światowej – cel masowych, letnich wycieczek mieszkańców Warszawy – atrakcyjne gospody, karuzele; tańce na świeżym Powietrzu, czyli Saska Kępa pełniła rolę parku ludowego;

1864 – 1916 – Saska Kępa należała do gminy Wawer;

1916r. – przyłączenie do Warszawy;

Lata 20 – te XX w. – willowa dzielnica mieszkaniowa Warszawy. Niskie położenie, częste powodzie, ciągłe zalewy Wisły do 1818 r. spowodowało odwrócenie koryta rzeki. Potrzebna była budowa tamy.

Ostatni kataklizm powodziowy w 1958r.

To tyle krótkiej historii. Mieszkam na Saskiej Kępie (ul. Francuska od 1958r.). Ostatnio ogromne ulewy, woda stojąca w piwnicach (brak kanałów odpływowych – za mało) dała mi się we znaki. Po remoncie Francuskiej w 2011 roku: dodatkowe kanały ściekowe, zwężenie ulicy, a poszerzone chodniki to miejsca na kawiarenki. Tu wieczorami jest gwarno. Każdy kawałek chodnika jest wykorzystany na biznes.

Saska Kępa od 2006 roku ma swoje święto:

1. Postać Agnieszki Osieckiej
2. Promocje kultury francuskiej „Vive la France”
3. Lata 60-te
4. Jazz Latina
5. Szalone lata 20-te i 30-te
6. „Prade Euro”

14.VII.2012 r. po raz pierwszy obchodzono święto Francji na Francuskiej.

Jestem bardzo związana z Saską Kępą, mam dużo przyjaciół i życzliwych ludzi, z którymi mogę spotkać się w ogrodzie. Przez te lata dom stoi w tym samym miejscu (dokumenty), zmieniają się tylko lokatorzy, „tamci” odeszli na zawsze, zamieszkują nowi, wynajmując wykupione lokale; taka rzeczywistość.

Przedstawię zainteresowanym ludzi, którzy mieszkali, bądź mieszkają na Saskiej Kępie. To świat artystyczny: aktorzy, malarze, architekci, plastycy, lekarze; wiele ciekawych ludzi, związanych z historią II wojny światowej.

RZEŹBIARZE SASKIEJ KEPY

STANISŁAW SIKORA (1911 – 2000) – mieszkał przy Saskiej 54. Jego dzieła to: popersie Fryderyka Chopina w Żelazowej Woli, Pomnik Czynu Chłopskiego w Warszawie, Pomnik Ofiar Hitleryzmu w Mathausen, popiersia: I. J. Paderewskiego na Rondzie Waszyngtona, B. Prusa przed szkołą jego imienia przy ul. Zwycięzców, St. Żeromskiego przy Placu Przymierza, tablica poświęcona P. Picasso, którą odstonili w 1989r. król Hiszpanii Juan Carlos i królowa Zofia.

Miał pracownię na ul. Obrońców 28/30.

JERZY CHOJNACKI (1909 – 1988) – mieszkał na Niekłańskiej. Wykonał prace przy rekonstrukcji pomnika Mikołaja Kopernika i Adama Mickiewicza na Trakcie Królewskim w Warszawie; autor dziewczęcej syrenki z bukietem kwiatów, dawniej stojącej przed kinem Sawa – obecnie ul. Grochowska 274.

JÓZEF GOSŁAWSKI (1908 – 1963) – do Polski wrócił w 1939r., okupacja na Lubelszczyźnie. Autor pomnika Fryderyka Chopina w Żelazowej Woli. Od 1956 r. mieszkał przy ul. Nobla. Tu zaprojektował monetę pięciozłotową z rybakiem, dziesięciozłotową z Kopernikiem oraz milenijne srebrne sto złotych z Mieszkiem i Dąbrówką. Tworzył unikalne zabawki na choinkę.

STEFAN MAMOT (1909 – 1998) – pracownia na Niekłańskiej 19 (wyburzona); współtwórca pomnika Braterstwa Broni na Pradze („Czterech Śpiących”)

JAN CZOSNECKI (1906 – 1978) – mieszkał na Poselskiej. W Powstaniu Warszawskim stracił nogę. Współautor odlewów pomników „Bohaterów Warszawy”, Fryderyka Chopina w Warszawie, Powstańców Śląskich w Katowicach.

KAROL TCHOREK (1904 – 1985) – mieszkał przy ul. Miedzeszyńskiej (obecnie Wał Miedzeszyński), pracownię miał na ul. Smolnej; jako ochotnik brał udział w wojnie bolszewickiej. Jest autorem: ponad 200 tablic upamiętniających warszawskie miejsca walki i męczeństwa II wojny światowej, płaskorzeźby

„Macierzyństwo” na ul. Marszałkowskiej, dekoracji Domu Kultury na Targówku, popiersia J. Kraszewskiego w kościele Św. Krzyża w Warszawie, rzeźby „Jesień Warszawska” na tyłach Uniwersytetu Muzycznego.

TERESA PASTUSZKO – KOWALSKA – pracownia na Zakopiańskiej i Obrońców; autorka: gipsowego modelu rzeźby A. Osieckiej w Zespole Szkół nr 37; z mężem Dariuszem – rzeźba A. Osieckiej na Francuskiej róg Obrońców, autorzy „Ulicy Artystów” na Francuskiej.

ADAM ROMAN (ur. 1916) – mieszkał i tworzył na ul. Nobla; jego pracownię można zobaczyć w filmie A. Wajdy „Człowiek z marmuru”, gdy rzeźbi postać przodownika pracy – M. Birkuta.

JÓZEF TRENAROWSKI (1907 – 1965) – pracownia na Nobla; autor: wyposażenia konkatedry Matki Bożej Zwycięskiej na Kamionku w Warszawie, współautor pomnika Braterstwa Broni na Pradze (1945); rekonstruował wraz z J. Szczepkowskim pomnik A. Mickiewicza w Warszawie; rzeźby w Katedrze Św. Jana w Warszawie i w pałacu w Natolinie; autor kamiennych lwów przed dawnym kinem Moskwa w Warszawie, autor rzeźb w kościele Św. Kazimierza w Pruszkowie.

WŁADYSŁAW ZYCH (1900 – 1964) – mieszkał na Nobla; malarz, ceramik, autor rzeźby – mozaiki na Empiku przy Nowym Świecie.

PLASTYCY, MALARZE

JAN MOLGA (1917 – 2001) – mieszkał i zmarł przy ul. Zakopiańskiej 28; autor obrazów religijnych w Polsce i na świecie.

BRONISŁAW TOMECKI (1905 – 1994) – mieszkał na Zakopiańskiej 32/4; autor wnętrza kościoła Św. Kazimierza na Chełmskiej. Był grafikiem, malarzem, exlibrystą, nauczycielem w szkole na Szczawnickiej, Komorskiej. Był członkiem ZSAP, założycielem Klubu Seniora „Malarzy, Grafików i Rzeźbiarzy”, organizator akcji społecznych z Expressem Wieczornym. Tablice pamiątkowe na domu, gdzie tworzył i mieszkał.

ZOFIA RENDZNER – CZERWOSZ – mieszkała na Niekłańskiej 29; malarka, ceramiczka

JAN CYBIS (1897 – 1972) – w latach 1945 – 57 mieszkał na Walecznych; malarstwo olejne i akwarele; uprawiał: martwa natura, pejzaż, kompozycje z postaciami ludzkimi; tablica na budynku ul. Walecznych.

AKTORZY, MUZYCY

JAN KOBUSZEWSKI – skromny, sympatyczny, obdarzony niezwykłym poczuciem humoru i dystansem do spraw tego świata. Zakochany w Teatrze Kwadrat i warszawskie Saskiej Kępie, na której dorastał (rodzina mieszkała na Aldony 3). Urodzony 19 kwietnia 1934r. w Warszawie. Chodził do szkoły podstawowej „barak” na ul. Zwycięzców/Wandy. Pani kierownik Szkoły nr 143 im Stefana Starzyńskiego powierzała mu organizację i prowadzenie wszelkich akademii szkolnych – był świetny. Chodząc do szkoły trochę wagarował. Lubił z kolegami chodzić nad Wisłę, która wtedy była piękną rzeką. Już na początku maja zaczynały się pierwsze kąpiele. Plaża po stronie Saskiej Kępy (wspomina aktor) była nieduża. Od Ronda Waszyngtona do Paryskiej wszyscy się znali. To było takie małe miasteczko, niesłychanie żyte i patriotyczne. W czasie okupacji Saska Kępa była Najjaśniejszą Niepodległą Rzeczypospolitą. Ukończył LO im. A. Mickiewicza w Warszawie. Za drugim podejściem dostał się do Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej w Warszawie – skończył z wyróżnieniem. Jest wujem znakomitego aktora Wiktora Zborowskiego, od 50 lat mężem aktorki Hanny Zembrzuskiej. Oboje związani ze stołecznym Teatrem Kwadrat (ul. Czackiego), walczą o przetrwanie teatru. Uwielbia rozśmieszać, znany jest zaś głównie z Kabaretu Dudek i Kabaretu Olgi Lipińskiej (ukończyła LO im. M. Skłodowskiej – Curie na Saskiej Kępie). Grał w filmach i serialach komediowych: „Ewa chce spać”, „Halo Szpicbródka”, „Przygody dobrego wojaka Szwejka”, „Alternatywy 4”, „Zmiennicy”, „Ryś”, oraz „Godzienna 2 m 3”.

ANNA DERESZOWSKA – urodzona w Mikołowie. Tam ukończyła Prywatne Studium Muzyczne w klasie fortepianu. Chciała występować, ale też mieć na to „papiery”. W 2003r. ukończyła Akademię Teatralną w Warszawie. Po studiach debiutowała w Stołecznym Teatrze Dramatycznym w „Rewizorze” Gogola w reżyserii Andrzeja Domalika. Do dziś jest w tym teatrze. Można też oglądać ją na deskach Teatru Studio i w Syrenie. Z partnerem mają córkę Lenkę (ur. 2008r. w Mikołowie, gdzie jej ojciec jest ginekologiem). Od niedawna aktorka z rodziną mieszka w najpiękniejszej chyba dzielnicy Warszawy – na Saskiej Kępie.

WITOLD LUTOSŁAWSKI (1913 – 1994) – kompozytor, dyrygent. Studiował w konserwatorium warszawskim u J. Lefeldy i W. Maliszewskiego. Podczas okupacji występował w kawiarniach warszawskich jako pianista,; 1959 – 65 członek zarządu, od 1969 członek honorowy Międzynarodowego Towarzystwa Muzyki Współczesnej. Brał udział w pracach komisji programowej festiwalu „Warszawska Jesień”. Komponował muzykę orkiestrową. Członek honorowy wielu zagranicznych akademii, laureat nagrody m. st. Warszawy, odznaczony

Orderem Białego Orła. Mieszkał na Saskiej Kępie przy ul. Zwycięzców 39 (tablice na budynku).

GRZEGORZ FITELBERG (1879 – 1953) – dyrygent i kompozytor. Studiował w Instytucie Muzycznym w Warszawie u S. Barcewicza (skrzypce) i Z. Noskowskiego (kompozycja); skrzypek w orkiestrze Teatru Wielkiego, od 1901 także w Filharmonii Warszawskiej. W 1904 r. debiutował jako dyrygent. Od 1908 r. pierwszy dyrygent Filharmonii Warszawskiej; 1912 – 13 dyrygent opery w Wiedniu; 1914 – 21 dyrygent opery w Rosji; 1925 – 34 dyrygent w Filharmonii Warszawskiej. W 1934r. zorganizował Orkiestrę Symfoniczną Polskiego Radia, którą dyrygował. W latach 1936 -1939 na stałych koncertach symfonicznych w Sali „Romy”, Teatrze Wielkim. Podczas II wojny światowej – za granicą, potem w Katowicach. Na Saskiej Kępie mieszkał w latach 1930 – 1939 przy ul. Elsterska 3. Tablica na ścianie budynku informuje: „ Grzegorz Fitelberg (1879 – 1953) dyrygent, kompozytor, I dyrygent Filharmonii Warszawskiej, kompozytor Teatru Wielkiego w Moskwie, opery w Petersburgu. Od 1947r. dyrygent Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia w Katowicach”.

OBRONCY POLSKI W II WOJNIE ŚWIATOWEJ

KONRAD GUDERSKI – tablica na budynku ul. Saska 68

„W tym domu mieszkał inż. ppor. Konrad Guderski, organizator i dowódca obrony Poczty Polskiej w Gdańsku. Poległ 1.IX. 1939 na historycznym posterunku Rzeczypospolitej Polskiej”.

TADEUSZ KUTRZEBA – tablica na budynku ul. Bajońskiej 3 (wykonana z brązu w 1981r.)

„ Ten dom zbudował i tu mieszkał gen. Dyw. Tadeusz Kutrzeba – komendant Wyższej Szkoły Wojennej w Polsce, dowódca zwrotu zaczepnego nad Bzurą Armii Poznań i Pomorze w wojnie obronnej w 1939r. Zmarł w Londynie w 1947r. – żołnierzowi Rzeczypospolitej”.

FRANCUSKA 2 i 4 – Obroncom Saskiej Kępy we wrześniu 1939r. Zachowany fragment zaplecza osłaniający stanowisko granatników, skład amunicji i jedną z kwater obrońców odcinka Saskiej Kępy. Walczyli tu żołnierze: 21 pp „Dzieci Warszawy”, 336 pp (17-18 września), 21 płk Ułanów Nadwiślańskich. Obroną barykady dowodził ppor. Tadeusz Barszczewski i sierżant Stefan Goss. Odznaczeni za męstwo w walce Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego „Virtuti Militari”. Punkty sanitarne ul. Obronców 25 i Walecznych 35.

LIPSKA 26 – dom Seweryna Karpowicza. W czasie okupacji mieścił się tu tajny wojskowy zakład wydawniczy Komendy Głównej Armii Krajowej – drukarnia,

którą prowadził Tadeusz Tyszko, jako Jan Mazurkiewicz (pochowany na Bródnie). Dziennikarką Polskiego Radia była Maria Andrzejewska. Luty 1944 – strzelanina, by zlikwidować drukarnię.

OŚWIATA SASKIEJ KEPY

- LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE im. M. Skłodowskiej – Curie
W latach 1935 – 39 jako XII Żeńskie Gimnazjum i Liceum mieściło się przy ul. Kawęczyńskiej – jedyna na Pradze państwowa żeńska szkoła średnia. Przez 20 lat dyrektorem była Jadwiga Zanowa – żona Olgierda (wnuka Tomasza). Żyła w latach 1891 – 1964 ; historyk, pedagog, absolwentka Gimnazjum J. Kowalczykówny i J. Jawurkówny. Studiowała na Uniwersytecie Jagiellońskim i Warszawskim. W 1926 – 31 pracownik Państwowego Banku Rolnego, potem dyrektor prywatnego Gimnazjum J. Taczanowskiej. W 1935r. objęła dyрекcję Państwowego Gimnazjum i Liceum im. M. Skłodowskiej – Curie, działającej przy ul. Kawęczyńskiej. W 1939 r. zorganizowała tajne nauczanie w prywatnych mieszkaniach. W 1040 uruchomiła tajne kursy przygotowawcze do Szkół Zawodowych, była również uczestniczką konspiracji (Szkoła Latająca). W latach 1945 – 51 – dyrektor Liceum im. M. Skłodowskiej – Curie. Od 1939 r. siedziba na ul. Obrońców 31 do 1963r. Scalona z Liceum Ogólnokształcącym im. A. Mickiewicza wydała ok. 1600 świadectw dojrzałości, w tym 156 w okresie okupacji. Wychowankami tego Liceum były: Olga Lipińska, Agnieszka Osiecka, Ewa Osińska, Magdalena Zawadzka, Maja Wachowicz. Następni dyrektorzy to: Adela Bornholz. Helena Lubicz – Wojciechowska, Jan Leszek. Nauczyciele mieszkali w Spółdzielni Nauczycielskiej, ul. Francuska 22 (Jadwiga Czarnecka – Lewakowska, Zofia Piwowońska <madame>, Jerzy <angielski>, Barbara Bartecka, Jadwiga Zanowa <na strychu>).
- LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE im. A. Mickiewicza założone w 1897 r. przez Z. Konopczyńskiego jako 6-klasowa Prywatna Męska Szkoła Realna przy ul. Kopernika. Od 1913r. we własnym gmachu przy ul. Sewerynowek (obecnie Konopczyńskiego). W 1919r. upaństwowione pod nazwą Gimnazjum im. A. Mickiewicza. Do 1939r. ukończyło je ok. 1100 maturzystów. W czasie okupacji prowadziło tajne nauczanie – wydano 287 świadectw dojrzałości. W 1945r. wznowiło działalność przy ul. Paryskiej 25. Od 1963 r. po połączeniu z LO im. M. Skłodowskiej – Curie Liceum Koedukacyjne, pod obecną nazwą przy ul. Saskiej. Od 1917r. działa przy Liceum (z przerwą 1922 – 29) stowarzyszenie jego wychowanków. W

Liceum uczyli się m. In. L. Bartelski, J. Dobraczyński, J. Lechoń, A. Rapacki, S. Starzyński, J. Świdorski, M. Wyrzykowski, Edward Dziewoński, Jan Kobuszewski, B. Marconi, P. Biegański. Od 1945 r. Liceum wydało ok. 5 tys. świadectw dojrzałości.

- W okresie okupacji działało GIMNAZJUM GOSPODARSKIE przy ul. Obrońców (budynek szkoły zaprojektował St. Kolendo dla Łepkowskich.
- I Prywatna Szkoła Podstawowa Ireny Kurelli była na Finlandzkiej, Elsterska, a ostatnio na Saskiej 103.
- „Barak” SZKOŁA PODSTAWOWA NR 143 im. St. Starzyńskiego mieściła się na ul. Zwycięzców róg Wandy (1948). Długoletnią kierowniczką szkoły była Halina Sadowska z domu Borkowska.

INNI ARTYŚCI I LUDZIE SZTUKI

Gustaw Lutkiewicz (Poselska 25), Jan Kobuszewski (Aldony 3), Andrzej Stockinger, Karol Strasburger, Wiktor Zborowski, Stanisław Tym, Joanna Szczepkowska, Jadwiga Grabowska - królowa mody polskiej mieszkała przy Francuskiej 37, Leonard Sempoliński (1902 – 1988) – fotografik ZPAF, ul. Walecznych 27 (1945 – 68), Józefa Pellegrini (II żona Osieckiego – ojca A. Osieckiej) – wróżka, piosenkarka, zmarła w 2001r., Ludomir Różycki (Francuska 8).

RODY MIESZKAJĄCE NA SASKIEJ KĘPIE

Pakulscy – ul. Francuska, Obrońców;
Wolfranowie – założyli wodociągi na Saskiej Kępie
Umgelfenowie
Szenkowie – ul. Walecznych 37, Zwycięzców 24
Preyznerowie
Mostwin – ul. Francuska 12
Szyllerowie – ul. Wał Miedzeszyński 756
Gebettnerowie – ul. Zakopiańska 14
Bairdowie – ul. Lipska 11
Rozmysłowie – ul. Aldony 8
Wolscy – ul. Obrońców 12
Lachertowie – ul. Francuska 2, Obrońców 1
Jedraszkwowie – ul. Francuska 3a
Zalewscy – ul. Rzymska 13
Samnerfeldowie – ul. Francuska 5

Opracowała Danuta Kończak

Z KART HISTORII HKT „TREP” PTTK

Powstanie Klubu Turystycznego w Szczepie 44 Warszawskich Drużyn Harcerskich było poprzedzone udziałem w wielu rajdach, zlotach i biwakach harcerskich. Założki klubu zaczęły się tworzyć w gronie harcerek i harcerzy z drużyny żeglarskiej, którzy od 1972 roku regularnie uczestniczyli w Ogólnopolskich 1-Majowych Rajdach Świętokrzyskich. Kiedy zbliżał się XX Jubileuszowy Rajd Świętokrzyski zaczęto tworzyć grupę oraz opracowywać samodzielną trasę. Wtedy też Andrzej Krochmal i Włodzimierz Kapłan na

lekcjach technologii chemicznej opracowali projekt plakietki klubowej, której pięć (?) pierwszych egzemplarzy wyszyła mama Andrzeja, pani Lucyna Krochmal. Pierwsze plakietki nosiły datę powstania 13.02.1974 roku z naszym hasłem „Idź razem z nami”. W góry wyjechała już dość zgrana i zahartowana grupa turystów harcerzy. Trasa przebiegała ze stacji PKP w Kunowie, przez Pasma Jeleniowskie i Świętą Katarzynę do małej stacji kolejowej we wsi Łączna. Potem były obozy wędrowne (pieszy, kajakowy), stacjonarny żeglarski oraz zimowisko. Również w 1975 roku pierwsza grupa instruktorów wyjechała na Rajd Instruktorski „AZYMUT’75” w Beskidach. Był to pierwszy kontakt z imprezą na orientację, które od tego czasu znalazły wielu zwolenników w naszym środowisku.

Kiedy na początku roku szkolnego 1976/77 instruktorem do spraw turystyki został Andrzej Krochmal postanowiono powołać do życia HARCERSKI KLUB TURYSTYCZNY „TREP”. Za datę jego założenia przyjęto dzień 14 listopada 1976 roku kiedy to w pochmurny niedzielny poranek zainaugurowano „I Rajd Śladami Jesieni” do dawnej Puszczy Jaktorowskiej.

Na początku swej działalności kol. Andrzej Krochmal proponował nowe wypadki na turystyczne szlaki, trochę kamuflując na swoich plakatach, dokładny cel imprezy za pomocą różnych cytatów opisujących teren wędrowki. Tym sposobem jeszcze pod koniec roku zapoczątkowano „Rajd Andrzejkowy”.

Od początku 1977 roku tempo nie spadało i duża grupa wyruszyła na „Rajd Śmingusowy” zaś w czasie letniego obozu w Borach Tucholskich przeprowadzono „I Złaz Kumaków”. Przez cały ten okres uczestniczono w różnego rodzaju rajdach i zlotach, a szczególnie dużym powodzeniem cieszyły się imprezy na orientację, w których zaczęto odnosić pierwsze sukcesy. Nadszedł nowy rok szkolny i nowe wezwania. Aby przybliżyć działalność harcerską w tym i klubową rozpoczęto cykl „Rajdów Powitanie” po Puszczy Kampinoskiej. W tym czasie zawiązało się prężne grono 20 harcerzy, którzy postanowili wstąpić do PTTK. W ten

sposób w dniu 15 października 1977 roku zarejestrowano nowe Koło PTTK nr 1 jako Harcerski Klub Turystyczny „TREP” PTTK działający przy Technikum Chemicznym nr 3 na ulicy Saskiej 78, należące do Oddziału PTTK Warszawa Praga Południe. Pierwszym Prezesem został kol. Andrzej Krochmal, Wiceprezesem Janusz Banaszek, skarbnikiem Andrzej Kramer, a sekretarzem Jan Witkowski.

W ciągu pierwszego roku działalności wypracowano formę przyjmowania nowych członków do klubu. Podczas piątego uczestnictwa na imprezie, przy ognisku, Prezes klubu przyjmował uroczystą formułę „Przywiązania” od nowo wstępującego członka klubu. Tekst „Przywiązania” brzmiał: *„Przyrzekam uroczyste uczestniczyć we wszystkich rajdach turystycznych, być pogodnym i wesołym, pomagać innym w potrzebie. Jeśli nie spełnię tych warunków, niech plecak, który trzymam, spadnie na moją głowę”*. Plecak, który trzeba było trzymać nad głową, dla niektórych adeptów był bardziej wypakowany. W tym czasie inni podrzucali do ogniska więcej liści lub zielonych gałęzi, które dawały kłęby dymu. W tych warunkach wymówienie całej treści „Przywiązania” było nie lada wyczynem. Dla upiększenia twarzy delikwenta, policzki smarowano mu węglem z ogniska. Dopiero teraz stawał się pełnoprawnym członkiem klubu i od wszystkich zgromadzonych klubowiczów przyjmował gratulacje i mocnego klapsa w pośladek. Im większa była frekwencja na imprezie tym większa była ilość

gratulacji. Kto to przeszedł na pewno zapamiętał na długo.

Jednym z najstarszych rajdów był „Wieczorny Rajd Palmirowy” na tradycyjnej trasie, zawsze 1 listopada, z Cmentarza w Palmirach do Truskawia, a w latach późniejszych kończył się przy grobie księdza Jerzego Popiełuszki przy Kościele Św. Kostki na Żoliborzu. Na początku 1978 roku zorganizowano pierwsze klubowe rajdy na orientację „ORIENT” w styczniu, w rocznicę wybuchu Powstania Styczniowego z 1864 r., „ZAW-OR” w marcu w rocznicę akcji pod Arsenalem w 1943 r. i „PODKUREK” w maju. Nazwa tego ostatniego zrodziła się na nocnych etapach imprez na orientację, kiedy to w poszukiwaniu punktów kontrolnych trzeba było się posilić nad ranem. Pierwszy posiłek, przed świtem, przed wyjściem w pole wśród ludności rolniczej lub ostatni posiłek na balach szlacheckich nosił właśnie taką nazwę. Dlatego impreza ta zawsze związana była z jakimś etapem nocnym. Głównym trofeum tych imprez jest Puchar Przechodni HKT „TREP” PTTK, który otrzymuje zwycięzca pięciu imprez. Dotychczas udało się to tylko trzy razy dwóm osobom z Warszawy. Innym polem działania klubu była pomoc przy organizacji imprez Oddziału PTTK, do których należał Rajd „Zima Muminków'78”.

Od tego też roku klub aktywnie włączył się do organizacji Warszawskich Dni Turystyki, za co wyróżniany był odznaką i dyplomem uznania.

Klub uczestniczył również w zlotach i rajdach harcerskich organizowanych przez Hufiec ZHP Warszawa Praga Półd. jak np. Rajdy Olszynki Grochowskiej.

Początek roku 1980 przyniósł wiele radykalnych zmian w działalności Szczepu 44 WDH, a przez to i klubu. Borykano się z dużymi trudnościami lokalowymi i utrudnieniami w prawidłowym funkcjonowaniu na terenie Technikum Chemicznego nr 3. Zarząd klubu HKT „TREP” PTTK postanowił zmienić miejsce swojej siedziby. Z pomocą przyszedł Szczep 81 Warszawskich Drużyn Harcerskich z Hufca ZHP Warszawa Mokotów, przy którym klub mógł dalej kontynuować swoją działalność. Do klubu wstępowali harcerze, uczniowie Liceum Ekonomicznego mieszczącego się przy ulicy Joliot Curie 13, a później również harcerze z 38 WDH z Zespołu Szkół Mechanicznych przy ulicy Wiśniowej. Klub działał na terenie Liceum Ekonomicznego do 1986 roku by w następnych latach wrócić na stare śmieci do Oddziału PTTK na Pradze Półd. im. Z. Glogera. Mimo wielu trudności w działalności harcerskiej na początku 1980 roku klub zorganizował zimowisko w Lisznej nad Bugiem. Przez cały rok kontynuowano dotychczasowe imprezy jednak z dużym udziałem w imprezach na orientację. Rajdy na orientację ZAW-OR'80 i PODKURJEK'80, a w następnym roku również ORIENT zostały włączone do XIII Konkursu o Tytuł Mistrza Warszawy i Mazowsza w marszach na orientację, a ich organizatorzy Andrzej Mroczek wszedł w skład szefostwa mistrzostw, natomiast kol. Andrzej Krochmal został członkiem Wojewódzkiej Komisji Imprez na Orientację.

Z inicjatywy członków klubu w dn. 25.03.1980 roku powołano Komisję Imprez na Orientację przy Oddziale PTTK Warszawa Praga Półd. W skład komisji weszło 6 członków klubu, zaś przewodniczącym został kol. Andrzej Krochmal, który do dzisiejszego dnia prowadzi tej komisji. Również dwóch członków klubu Tomasz Trojanowski i Andrzej Krochmal uczestniczyło w pracach Zarządu Oddziału PTTK.

Stan wojenny w nocy z 12 na 13 grudnia 1981 roku, który zastał Andrzeja Krochmala i Leszka Karenkowskiego podczas rozgrywania nocnego Finału Akademickich Mistrzostw Warszawy w marszach na orientację w okolicach Chotomowa, wprowadził pewne utrudnienia w działalności klubowej. Trzeba było otrzymać specjalne zgody na przeprowadzenie ORIENTU i ZAW-OR-u. Jednak już 10 stycznia 1982 roku, mimo ograniczeń w poruszaniu się między województwami do Lasu Kabackiego wyrusza 6 osobowa grupa na imprezę pn. „TREP” rozszyfrowana podczas wędrowki jako „Tajny Rajd Elity Piechurów”.

Podczas wakacji 1982 roku, wśród harcerzy 38 i 81 WDH narodził się pomysł zagospodarowania opuszczonej chaty w górach, na bazę turystyczną. Początkowo poszukiwaniami objęto Bieszczady, ale po natrafieniu na obóz internowanych działaczy „Solidarności” powstały pewne trudności. Poszukiwania przeniesiono w Beskid Niski. Tutaj znaleziono niewielki murowany budynek po dawnym hoteliku pracowniczym należącym do PGR-u w Szklarach. Budynek

znajdował się w Lipowcu, tuż pod samą granicą z Czechosłowacją, na dawnych ziemiach łemkowskich. Od tego czasu oprócz prowadzenia tradycyjnych imprez wiele czasu i wysiłku członkowie klubu poświęcali na doprowadzenie budynku do stanu używalności. W klubie wzrosła ilość imprez organizowanych w górach. Organizowano tutaj wszelkie wyjazdy świąteczne, zimowe i wakacyjne udostępniając pomieszczenia bazy wędrującym turystom. Tutaj też przeprowadzono Ogólnopolski Rajd na Orientację „PODKUREK'86” jako jedna z tras XXII Rajdu „Beskid Niski”. Również w 1988 roku jeszcze raz powtórzono tę samą imprezę jako IX Akademickie Mistrzostwa Polski w marszach na orientację „MATNIA'88”. Z czasem coraz trudniej można było utrzymać budynek, który wymagał bieżących remontów. I dlatego na wniosek ówczesnego Komendanta bazy, Piotra Gniado klub przestał być gospodarzem obiektu na początku 1990 roku.

W dniach 13 - 18 października 1987 roku pod kierownictwem kolegi Andrzeja Krochmala odbyła się wycieczka autokarowa w Tatry Wysokie (CSRS) dla aktywu turystycznego Oddziału PTTK Warszawa Praga Płd. Wśród uczestników było jeszcze trzech członków klubu, którzy mieli możliwość wejścia na Polski Grzebień i Jagnięcy Szczyt oraz zejść do Jaskini Bielawskiej oraz podziwiać Spisz i Orawę.

W lipcu 1988 roku z inicjatywy klubu, pod auspicjami Komisji InO Oddziału PTTK dla grupy „orientalistów” zorganizowano wyprawę do Norwegii. Celem jej było poznanie południowych terenów Norwegii w pobliżu Oslofiordu połączone z licznymi startami w imprezach na orientację.

Na początku 1989 roku kolega Andrzej Krochmal zorganizował cykl 4 wycieczek w ramach zdobywania odznaki „70 Lat Niepodległości” po terenach związanych z Bitwą Warszawską z 1920 roku. W rok później inicjatywa ta przerodziła się w wymagania do odznaki Oddziału PTTK Warszawa Praga Płd. „BITWA WARSZAWSKA 1920-1990”.

Od 1990 roku Rajd na Orientację „Podkurek” stał się imprezą ogólnopolską zaliczaną do PUCHARU POLSKI w marszach na orientację i cieszy się dużą popularnością wśród wielu swoich zwolenników.

W roku 1992 oraz 1995 klub przy wsparciu Komisji InO Oddziału PTTK podjął się organizacji XV i XVIII Drużynowych Mistrzostw Polski w Turystycznych Imprezach na Orientację w konkurencjach : pieszej juniorów i seniorów, rowerowej, kajakowej, a w 1995 roku również i motorowej. Imprezy te przeprowadzono w Wildze i Białobrzegach nad Jeziorem Zegrzyńskim.

Na większości imprez organizowanych przez klub wydawano pamiątki rajdowe. Pierwsza filcowa plakietka rajdowa została wykonana na III Rajd Śladami Jesieni w 1978 roku. Wcześniej, na pierwsze rajdy klubowe, wykonywano własnoręcznie plakietki na płótnie.

Później Andrzej Krochmal i Marek Radzikowski we własnym zakresie wyrabiali czarno-białe okolicznościowe znaczki, które z czasem, były ręcznie kolorowane. Wymagało to wiele wysiłku i pomysłowości przy ich wytwarzaniu. Od 1996 roku na imprezach pojawiły się dyplomy i kolorowe naklejki samoprzylepne, projektowane i wykonywane przez Andrzeja Mrocza. Inną pamiątką z imprez były pieczątki gumkowe. Pierwsza została wykonana na „ZAW-OR'79”, a ich wykonywanie jest kontynuowane do dnia dzisiejszego przez Andrzeja Krochmala. Udało się również wydać okolicznościowe koszulki z trzech imprez.

Klub redaguje własne piśmisko pt. „NOWINKI TURYSTYCZNE” z informacjami o charakterze organizacyjno-krajoznawczym. Dotychczas w ciągu 10 lat, od 26 listopada 1985 roku ukazało się 14 numerów. Najbardziej objętościowy był numer 11 z 1994 roku, w którym zamieszczono informacje krajoznawcze związane z organizacją Ogólnopolskiego Rajdu na Orientację „PODKUREK'94” w Kielcach. Innym wydawnictwem był przewodnik „Dolina Bełczy” związany z działalnością bazy turystycznej w Lipowcu, w całości poświęcony mało znanej historii tego terenu. Drugą pozycją był „Mini śpiewarek”, który zawierał kilkanaście mało spopularyzowanych piosenek w klubie.

Doświadczenia członków klubu znalazły swoje odzwierciedlenie w zdobywanych uprawnieniach turystyki kwalifikowanej. Uprawnienia organizatora turystyki (w tym również w zakresie ino) zdobyło 16 członków klubu, zaś 4 uprawnienia Przewodnika : pieszej(2), kolarskiej(1), i imprez na orientację(2).

Przez dwadzieścia lat istnienia klubu zorganizowano 378 imprez z czego 140 to imprezy na orientację, 139 piesze, 89 górskie, 4 kolarskie, 1 żeglarska, 1 kajakowa i 5 w innych dyscyplinach oraz 127 wycieczek. W imprezach wzięło udział 14 647 osób z czego 11 337 osób to młodzież szkolna. Natomiast w wycieczkach wzięło udział 3 625 uczestników.

Przez cały ten okres przez klub przewinęło się 65 osób z czego 21 stanowiły koleżanki. Po roku 1991 znacznie spadła ilość członków klubu. Przyszły nowe czasy i coraz mniej osób mogło poświęcać swój czas na działalność klubową. Praktycznie pozostały osoby, które aktywnie włączają się do organizacji rajdów na orientację.

Natomiast w gronie byłych i obecnych członków oraz sympatyków klubu corocznie odbywają

się wigilijne spotkania w dawnej siedzibie, Technikum Chemicznym nr 3, które w 1996 roku obchodziło trzydziestolecie swojego istnienia.

ANDRZEJ KROCHMAL

ZAPROSZENIE

PROGRAM OBCHODÓW:

I część

26.09.2012 – środa

- 16.00 - rozpoczęcie wieczornicy z udziałem uczestników, sympatyków oraz zaproszonych gości (w trakcie przewidziano wystąpienia działaczy PTTK oraz zaproszonych gości oraz wręczenie wyróżnień),
- 16.45 - multimedialna prezentacja historii Oddziału PTTK im. Z. Głogera oraz HKT „TRĘP” PTTK oraz okolicznościowa wystawa dorobku turystycznego,
- 17.30 - spotkanie przy herbatce i kawie,
- 18.00 - krótki spacer z mapą po okolicy „Jubileuszowa gra na orientację” (dla chętnych do udziału w zespołach lub indywidualnie),
- 19.30 - zakończenie wieczornicy, podsumowanie gry, wręczenie upominków, naklejek, potwierdzenie pkt na OInO w książeczkach, itp.

II część

6.10.2012 – sobota

- 8.00 - wyjazd autokarem z Pl. Bankowego na XIII Złot Turystów Mazowsza do Mościbrodów koło Siedlec, (po wcześniejszym zgłoszeniu się w Oddziale do 25.09.2012 i opłaceniu wpisowego w wysokości: 1 dzień-20 zł, 2 dni-50 zł),
- 10.00-14.00 - miejska gra na orientację,
- 15.00 - uroczyste otwarcie Złotu, wystąpienia organizatorów i zaproszonych gości oraz wręczenie wyróżnień i listów gratulacyjnych Marszałką Województwa Mazowieckiego,
- 18.00-20.00 - „Biesiada Turystyczna”, występy laureatów konkursów i zespołów muzycznych,
- 20.00-22.00 - ognisko turystyczne,
- 22.00 - przejazd do miejsc zakwaterowania w Siedlcach (internat I Liceum Ogólnokształcącego im. B. Prusa)

7.10.2012 – niedziela

- 8.00 - śniadanie w miejscu zakwaterowania,
- 9.00-11.00 - panel dyskusyjny „Kanon Krajoznawczy Województwa Mazowieckiego – perły i perełki”,
- 9.00-13.00 - miejska impreza na orientację,
- 11.00-13.00 - zwiedzanie Siedlec z przewodnikiem na 3 trasach do wyboru,
- 14.00 - gorący posiłek i zakończenie Złotu

Ps. Osoby które otrzymały koszulkę okolicznościową z okazji 40-lecia Oddziału, proszone są o jej zabranie i założenie

KLUB MIŁOŚNIKÓW PRAGI

Klub działa od 2005 roku pod przewodnictwem prezesa kol. Zofii Strzeżek i przy ścisłej współpracy z Towarzystwem Przyjaciół Warszawy.

W minionym okresie Klub organizował i prowadził wycieczki pod nazwą „Spacerki po Grochowie”, na odznakę „Młody Przyjaciel Warszawy” i WOK. Odbywały się spotkania z młodzieżą szkół Pragi Południe na wystawach tematycznych (cały rok):

- Warszawa wolna
- Szlakiem Krystyny Kraheleskiej
- Polskie Konstytucje
- Zabytki Pragi
- Wrzesień 1939 r.
- Drogi do Niepodległości
- Śladami Powstania Listopadowego na Pradze
- Olszynka Grochowska
- Syrenka herb Warszawy
- Święto Warszawy – Polskie orły
- Ich 63 dni w Powstaniu Warszawskim – wieczornice
- Palmiry
- Wawer oskarża 1939 rok

Brano również udział w Ogólnowarszawskich Konkursach:

- Metro Warszawskie
- Śladami Fryderyka Chopina w Warszawie (2010 rok)
- Grób Nieznanego Żołnierza
- Maria Curie Skłodowska (2011 rok)
- Bataliony w Powstaniu Warszawskim
- 160 rocznica E. Wedel (2011 rok)

Opracowała Prezes Klubu Zofia Strzeżek

Naszym Czytelnikom i Sympatykom
Wesołych Świąt Bożego Narodzenia
i pomyślności w Nowym Roku życzy

Redakcja

ZESPÓŁ REDAKCYJNY: Leszek Białkowski (red. nac. i graf.)

Mieczysław Bożym, Krystyna Bęben, Andrzej Kowalski,

Danuta Kończak, Danuta Rosner i Andrzej Krochmal.

Dyżury członków zarządu i komisji - w każdą środę, godz. 16.30-17.15
w siedzibie Oddziału - ul. Paca 44, 04-386 Warszawa (Grochów), szkoła